І гукому наугайтесь,
И свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 93. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 17-го ТРАВНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 17, 1962 No. 93. VOL. LXIX.

ЕКОНОМІКА ЗДА ВИЯВЛЯЄ ДАЛЬШИЙ БАГАТОБІЧНИЙ РОЗВИТОК

ЗБІЛЬШИЛИСЯ: ПРОМИСЛОВА ПРОДУКЦІЯ, ЧИСЛО НЕФАРМЕРСЬКИХ ЗАТРУДНЕНИХ, ОСОБИСТІ ПРИБУТКИ І ЧИСЛО ТИЖНЕВИХ ГОДИН ПРАЦІ

Вашингтон. — В половині травня урядові агенції ствердили, що економіка цієї країни виказує дальший розвиток, і то в численних ділянках народного господарства. Зросла промислова продукція, яка в квітні цього року становила 117.1% пересічної продукції в порівнянні з 1957-им роком, це значить, що це збільшення в квітні становило 1%, як про це повідомила Рада Федеральної Резерви. Департамент Праці ствердив, що число нефармерських робітників, затруднених в січні, є рекордове високе — 54,699,000. Той сам Департамент Праці повідомляє, що число пересічних тижневих годин праці збільшилося на 6 мінут і становить 40.4 години. Таке велике число тижневих годин праці було в квітні 1953-го року. Зросло також і число надчисельних годин праці до 2.7 години. Цей факт спричинить те, що збільшиться і число затруднених, бо підприємці воліють мати більше робітників, щоб не платити дорожчих заробітків за надзвичайні години. Зменшилось і число безробітних, але воно все ще становить 5.5% всіх затруднених, бо на ринок праці прибуло аж 470.000, які вперше шукають праці. Департамент Торгівлі стверджує, що збільшилися особисті прибутки, які в квітні цього року становили $438,750.000.000 в річному відношенні. (Річне відношення дістаємо таким способом, що прибутки одного місяця множимо через 12). Особисті прибутки в квітні були на $2.750,000,000 вищі, як в березні цього року. Найбільші збільшення були в заробітніх платнях. Рада Федеральної Резерви стверджує, що в квітні зросла продукція консумпційних товарів на 2% і становила 123% в порівнянні з 1957-им роком. На 1.4% збільшилася продукція копалень, млинів, але зменшилася продукція заліза і сталі на 5%. Зменшення сталі сталося тому, що сталеварні мали більшу кількість сталі, яку випродукували були давніше передбачаючи можливість страйку у зв'язку з переговорами про договір праці. Число безробітних в квітні становило 3.900.000, на 400.000 менше в порівнянні з березнем цього року. Між безробітними є великий відсоток таких, які ще не мають 20 років. Нефахові робітники щораз більше мають трудноші при знайденні праці, тому Департамент Праці закликає батьків, щоб подбали про те, щоб їхні діти здобували якнайбільшу освіту та щоб старалися про здобуття якогось фаху. Число безробітних, які вперше шукають праці, в квітні цього року становило аж 12% всіх безробітних, а в давніших роках воно було набагато менше. Під час рецесії в 1958-му році воно становило тільки 8% всіх безробітних. Звіти різних агенцій про стан економіки свідчать про те, що економіка ЗДА зростає задовільно. Залишається невирішена проблема, як знайти працю для тих, що втратили затруднення внаслідок механізації фабрик.

Кеннеді заявляє, що Джансон буде на виборчому списку в 1964 році

Вашингтон. — Президент Кеннеді заявив, що віце-президент Линдон Б. Джансон є неоціненний співробітник його уряду і бере участь у вирішуванні всіх важливіших справ, тому ніхто не може сумніватися в тому, що в президентських виборах 1964-го року Джансон буде на виборчому списку. Ця заява Президента спричинена поголосками в Тексасі про те, що Л. Б. Джансон не буде очолювати виборчий список при найближчих президентських виборах. Президент сказав, що ще не знає, що „зроблять із ним у виборах 1964-го року", але віце - президент напевно буде тоді на виборчому демократичному списку. Джансон довгі роки є членом Конґресу, тепер є при вирішуванні всіх важливіших справ, він є неоціненний для уряду, — тому його виберуть на кандидата при найближчих виборах. Преса підкреслює, що Джансон часто відвідує Білий Дім, але важко знати, в чому проявляється оця „неоціненність" його, про яку говорив Президент. Віце - президент не відбуває пресових конференцій, і ніхто не знає, яка є його роля в уряді президента Кеннеді. Деякі Джансонові приятелі гадають, що Джансон все ще мріє про те, щоб в 1968-му році стати демократичним кандидатом на президента, бо Кеннеді не зможе втретє кандидувати.

ВЛАДИКА ПАЛЛАДІЙ ПЕРЕБУВ ЩАСЛИВО ДРУГУ ОПЕРАЦІЮ

Бруклин, Н.Й. — Комітет опіки над хорим Архиєпископом Палладієм, додатково повідомляє вірних і українське громадянство, що в зв'язку з виникненням певних комплікацій в гоїнні пошкодженої ноги, дня 8-го травня ц.р. Владика щасливо перейшов другу операцію, яку зробили досвідчені хірурги-ортопедисти в "Polyclinic Hospital" в Ню Йорку. Є надія, що по якомусь часі, коли рана загоїться без комплікацій, лікарі-ортопедисти зроблять реконструкцію бедра, щоб в той спосіб поставити Владику на власні ноги.

„Майбутнє ЗДА залежить від віддανости Богові і цій країні" — заявляє Айзенгавер

Філядельфія. — Колишній президент Двайт Д. Айзенгавер, промовляючи на Академії, яку влаштувала Юніон Ліґ з приводу Дня Збройних Сил, сказав, що Америка є на світанку славного майбутнього, яке „залежить від відданости американців Богові та справі цієї країни". Айзенгавер сказав до 2,500 членів Юніон Ліґи, що тільки самі американці могли б пошкодити своїй країні та загрозити її славному майбутньому. Це сталося б тоді, коли б американці залишили випробований шлях засад і ідеалів та змагали до легкого життя та до еґоїстичних користей. „Наші промислові фабрики будуть зростати, наші університети процвітатимуть, наша торгівля заповнить ринки вільного світу, — казав Айзенгавер, але всього того не буде, коли любов до цієї країни виявлятиметься не у змаганні до духової величі, тільки до матеріяльних успіхів". Перед Айзенгавером дефілювали військові з'єднання 28-ої дивізії піхоти і Крайової Ґвардії. Під час Академії Айзенгавер дістав Золоту Медалю Юніон Ліґ за визначні заслуги для цієї країни, які досі мали тільки інші президенти Абрагам Лінкольн, Андрю Джансон і Калвін Кулідж.

Філіппінський президент відкликав відвідини у ЗДА

Маніля. — Філіппінський президент Діосдадо Мацапаґаль проголосив, що він відкликує свою заповіджену на 17-го червня ц. р. подорож до Вашинґтону з уваги на настрої „розчарування і обурення", що їх викликала у філіппінському народові постанова Конґресу, що відкинула законопроєкт про 73 мільйони долярів воєнного відшкодування Філіппінам. Філіппінський президент заявив, що його подорож мала бути доказом доброї волі в атмосфері взаємної приязни і довір'я і що ту атмосферу зіпсувало те рішення Палати репрезентантів, що „заперечило моральним і леґальним зобов'язанням Америки супроти Філіппін". Президент Мацапаґаль заявив, що філіппінський нарід не зрозумів би, як він міг поїхати серед цих нових обставин з відвідинами до Америки і тому треба їх відкласти на пізніший час, коли відносини зміняться. Тим часом у Конґресі зголошено нові внески, які мають на меті направити ту історію. Президент Кеннеді назвав конґресову постанову „великою помилкою і непорозумінням".

Мальро називає ЗДА чемпіоном культури

Ню Йорк. — Французький міністер культури, відомий письменник Андре Мальро, який перебуває з візитою у ЗДА, промовляючи на прийнятті з приводу 50-річчя Французького Інституту в Ню Йорку, сказав, що „культура у вільному світі є найсильнішим сторожем волі і є наймогутнішим союзником у змаганні до гуманности". Мальро назвав ЗДА „чемпіоном культури". Він сказав у своєму тості, що підносить його „в честь однієї країни, яка відважується вести війну, але не поклоняється їй, яка здобула наймогутнішу силу в світі, хоч її не шукала, яка має найстрашнішу зброю в світі, але не бажає нею користуватися". Ця країна — це ЗДА. Крім Мальра головним промовцем був віце - президент Линдон Б. Джансон. Прийняття відбувалося в готелі Валдорф - Асторія, і воно було захмарене тим, що в тому готелі відбувався страйк кельнерів. Працівники готелю старалися обслуговувати гостей, і вони вив'язалися з цього обов'язку добре, тільки не подали гостям омарової зупи і картопель „по бермудськи", бо це для них була занадто скомплікована праця.

Корпус Миру плянує телевізійні передачі в чужих країнах

Вашингтон. — Директор плянування при Корпусі Миру Вілліям Ф. Геддед заявив, що Корпус Миру плянує зорганізувати виховні телевізійні програми в деяких закордонних державах в Азії, Африці і Латинській Америці. Перша проба в цій ділянці має бути здійснена в Колюмбії, де вже працюють 62 добровольці Корпусу Миру в рільництві. Туди мають виїхати 15 американських добровольців, які працюватимуть в урядовій телевізійній станції разом із урядовими працівниками. І американські добровольці і колюмбійські працівники будуть вишколені обслуговувати телевізійну станцію еспанською мовою. Вишкіл відбудеться у ЗДА або в Порто Ріко.

Адв. Іван Демер обраний на головного предсідника „Народної Помочі"

Боффало, Н. Й. — Адвокат Іван Демер, відомий зокрема в останніх роках діяч з молодшої, народженої в Америці української ґенерації, був обраний на головного предсідника „Народної Помочі" в результаті триденної конвенції цієї організації, що відбулася тут з кінцем минулого тижня. „Народна Поміч", була заснована 1914-го року, і має свою головну канцелярію в Питсбурґу та видає свій орган „Народне Слово", є четвертим щодо величини нашим „союзом", після Українського Народного Союзу, Українського Робітничого Союзу і Союзу Українців Католиків „Провидіння". З кінцем 1961-го року мала 1,911.006.56 долярів майна. Кількість членів, згідно з останнім опублікованим звітом в січні 1961 виносила 6.367. Конвенція „Народної Помочі", 15-та з черги, відбулася в днях 10, 11 і 12-го травня в Боффало в готелі Статлер-Гілтон. Конвенцію проводила обрана нею президія в складі: адв. Ів. Демер — голова, п. Філелюк — заступник, Вол. Мазур і Зенон Федорович — секретарі. На порядку нарад були, як звичайно, звідомлення Головного Уряду та дебати над звітами й опісля зміни і доповнення статуту та ухвали для добра організації і вибір нового Головного Уряду, до якого увійшли: адв. Іван Демер — гол. предсідник Петро Тибор — заст. голов. предсідника, Анна Крупа — гол. секретарка, Лев Футала — гол. касир та Вол. Мазур — гол. організаційний референт; Контрольна Комісія: Василь Баранський, Іван Гарбінський, Теодор Качалуба; Головна Рада: пп. Дутко, Яремко, Сосяк, Філелюк, Ів. Шабатура, Ю. Бурлака, д-р Старух, п. Бойко, і Вол. Коцюба. Рівночасно довголітнього дотеперішнього головного предсідника п. Василя Шабатуру обрано на почесного головного предсідника, а довголітнього гол. секретаря п. Мих. Дуткевича на почесного члена, у признання їх заслуг для організації — п. Шабатури впродовж 42 років, а п. Дуткевича впродовж 20 років. Схвалено також ряд резолюцій, піддержуючи працю УККомітету та інших загально - громадських установ. Офіціяльний орган „Народної Помочі", тижневик „Українське Народне Слово" редаґує проф. Іван Вовчук, який і звітував за В-во на конвенції.

З'ЄДНАННЯ МОРСЬКОЇ ПІХОТИ ЗДА В СІЯМІ

Карта Сіяму (Тайленду) й сумежних країн. Великою чорною стрілкою позначений Банґкок, в якому будуть висаджені на берег з'єднання американської морської піхоти і меншими стрілками позначений їх шлях до кордонів Ляосу.

Де Ґоль відстоює потребу самостійної атомової зброї для Франції

Париж. — Французький президент Шарль де Ґоль склав широку заяву та відбув в минулий вівторок 15 ц. м. пресову конференцію, головним змістом якої було арґументування, що Франція мусить мати незалежну від Америки власну атомову зброю. Де Ґоль пояснював, що теперішні відносини основно змінені в порівнанні з тими відносинами, серед яких Західня Европа звернулась була за допомогою до ЗДА і виключно полягала на тій допомозі. Де Ґоль твердив, що Західня Европа повинна бути настільки сильна, щоб могла сама вирішувати свою долю в мирі й війні і для того потрібна Франції наймодерніша зброя. За базу єдности і сили Західньої Европи де Ґоль вважає французько-німецький союз. Де Ґоль висловив подібно, як недавно зробив це канцлер Аденауер, сумнів в успіх американсько-совєтських розмов про Берлін, але — мовляв — Франція не противиться таким розмовам, поки вони відбуваються на відповідальність Америки. Щодо Альжиру, то де Ґоль злегковажив акцію французьких терористів, яка — казав він — шкодить в реалізуванні французько - альжирського порозуміння, але не всилі те порозуміння скасувати. Тому він вважає за річ неминучу постання в скорому часі незалежної держави Альжиру у тісній співпраці з Францією.

Амбасадор ЗДА в Бонні конферував з Аденауером в справі Берліну

Бонн. — Американський амбасадор в Західній Німеччині Волтер Довлінґ конферував в минулий понеділок близько дві години з канцлером Аденауером. Формально предметом нарад були справи Берліну, Спільного Господарського Ринку й Південної Азії, але насправді — за твердженням газет — річ ішла про вирівнання розбіжностей, які виринули в останньому часі між Західньою Німеччиною та З'єдиненими Державами. В минулому тижні канцлер Аденауер одверто критикував американську закордонну політику у двох публічних пресових конференціях в Західньому Берліні, закинувши м. і., що американський плян щодо міжнародної комісії в справі берлінської комунікації є нереальний та що ЗДА ставляться інакше до африкансько - колоніяльних народів й інакше до східних німців. Західні коментатори пояснюють, що 86-літній канцлер Аденауер образився на гострий тон листа, що його державний секретар Дін Раск написав був міністрові Ґергардові Шредерові, коли західньо - німецька преса виявила передчасно зміст американського пляну на поладнання справи Берліну. Не сутні розбіжності в справі Берліну, а жаль, що ЗДА ніби легковажно ставляться до західньо - німецького уряду мав спонукати Аденауера до берлінського виступу. Амбасадор Довлінґ мав ніби ці дисонанси поладнати.

● **У Південному В'єтнамі** комуністичні партизани висадили в повітря міст, яким саме проїздив мішаний цивільно - військовий потяг. Три передні вагони вискочили з рейок, а партизани, що сиділи в довкільних кущах, острілляли тоді вояків, які вибігли з потягу, скорострільним вогнем. 27 вояків згинули, а коло 30 дальших були ранені.

Альжирські араби вбили у відплатній акції 17 цивільних французів

Альжир. — У місті Альжирі впродовж тільки двох годин вночі з минулої неділі на понеділок мусульманські терористи — у відплаті на акти терору збоку французької Тайної Військової Організації — вбили 17 европейців і двох мусульман та поранили 35 европейців і 5 мусульман, як також 4-х французьких вояків. Все воно було ділом автомобільних „рейдів" по вулицях европейської дільниці Альжиру, при чому стверджено, що з деяких тих самих авт переведено кількакратні атентати. З отих мусульманських авт острілювано европейських прохожих скорострільним вогнем. Це був перший випадок масової відплатної акції збоку мусульман на французькі акти терору від часу підписання військового перемир'я між Францією і мусульманськими повстанцями 19 березня ц. р. Ця відплатна акція була, мабуть, давно запляновани, бо деякі араби й арабська прислуга у французьких домах перестерігали французів не виходити того дня і ночі на вулиці. Наступного дня, 15 ц. м., французькі терористи відплатились, вбивши в міст Альжирі 54 арабів.

СЬОГОДНІ ПОДВІЙНА „СВОБОДА"

Вичерпуючи поступово залеглі матеріяли, зокрема дописи з життя наших громад і організацій, „Свобода" появляється сьогодні в подвійному об'ємі на восьми сторінках. А проте, поважна частина залеглих матеріялів все ще залишається, але й вони будуть вкоротці надруковані, хоч би знову прийшлося давати додаткові сторінки. Дописи з наших громад та з життя і праці наших організацій є найкращим свідоцтвом нашої зорганізованости, сили і живучости. Тому „Свобода" віддавала їм багато уваги в минулому, віддає сьогодні та віддаватиме в майбутньому.

ЗДА ЗБІЛЬШУЮТЬ СВОЄ ВІЙСЬКО В СІЯМІ ДО 5,000

Вашингтон. — Президент Кеннеді розпорядив вислання до Сіяму додаткових 4.000 вояків, включно з 1.800 вояками морської піхоти. Разом із тією тисячкою, що залишилась була в Сіямі після недавніх тамошніх маневрів військ Організації Південно-східнього оборонного бльоку (СЕАТО), разом американських вояків в Сіямі буде 5.000. Вони стоятимуть під безпосереднім командуванням генерала Джеймса Л. Річардсона, але водночас створено „Команду американської військової асисти в Сіямі" під наказами генерала Пола Д. Гаркінса, який очолює таку саму кватиру в Південному В'єтнамі. Президент Кеннеді окремою заявою пояснив потребу вислання американського війська до Сіяму. Він вказав на наступ комуністичних військ в Ляосі, які просунулись в сторону сіямського кордону та на зобов'язання, що його ЗДА мають супроти Сіяму, як члена спільного оборонного союзу СЕАТО. Президент Кеннеді покликався на добре право до таких оборонних заходів на базі чартеру Об'єднаних Націй, тому — заявив Президент — ЗДА повідомили про ці заходи генерального секретаря Об'єднаних Націй. Водночас Президент потвердив, що ЗДА далі стоять на становищі, що в Ляосі повинно бути проголошене військове перемир'я і що треба там створити уряд національної єдности. Формально американські війська висадились в Сіямі на просьбу прем'єра маршала Саріта Танарата, завзятого ворога комуністів. Газети підкреслюють, що „покищо" нема пляну вислання військ ЗДА до Ляосу. Британія підтримує американську акцію В цій справі міністер закордонних справ лорд Гюм склав заяву в палаті лордів, а лорд королівської печаті Едвард Гіт в палаті громад. Хоч Британія була проти того, щоб підтримувати уряд Буна Ума та відразу вважала, що найкращим кандидатом на ляоського прем'єра коаліційного уряду є „невтраліст" Суванна Фума, проте британський уряд таврує зламання військового перемир'я комуністами та їх поновлений наступ, який створив нинішню загрозливу ситуацію і примусив ЗДА до вислання експедиційного корпусу до Сіяму. Державний секретар Дін Раск мав 35-хвилинну розмову в минулий вівторок з совєтським амбасадором Анатолієм Добриніним на тему

Прем'єр Ляосу князь Бун Ум

Ляосу. Добринін заявив, що становище СССР щодо Ляосу не змінилось, себто, що СССР далі вважає, що Ляос повинен бути об'єднаний, незалежний і невтральний. Але водночас московська „Правда" принесла гостру протиамериканську статтю, в якій таврується вислання Америкою військ до Сіяму, як „небезпечну гру" з можливими „трагічними наслідками" та не згадується ані словом про те, що ляоські комуністи зламали військове перемир'я. ЗДА звернулись до членів СЕАТО з вимогою переведення негайно конференції про змінену загострену ситуацію. Членами СЕАТО є ЗДА, Британія, Франція, Австралія, Нова Зеляндія, Філіппіни і Пакістан. Однак Франція генерала де Ґоля стоїть на засадничому становищі — проти збройної інтервенції в Південній Азії, а Британія також завжди противилась всяким таким плянам та поручала дипломатичні заходи по лінії „співіснування" з комуністами. Згаданий вгорі кандидат на невтрального прем'єра Суванна Фума виїздить під кінець цього тижня з Парижу через Лондон до Ляосу. Прем'єр королівського уряду в Ляосі Бум Ум повідомив його, що він погоджується на те, щоб портфелі військових і внутрішніх справ передати в руки „невтральних" міністрів, з тим, щоб вони не дістались в руки комуністів ані комуністичних поплентачів. Ця справа перешкоджувала до цього часу створенню одного коаліційного уряду Ляосу, в якому були б заступлені всі три розсварені табори — прозахідній, невтральний і комуністичний. Згаданий ляоський прем'єр Бун Ум і його заступник ген. Фумі Носован перебувають з відвідинами на Формозі у Чіянг Кай-шека.

Хрущов відвідує Болгарію

Софія. — Нікіта Хрущов прибув в минулий понеділок з офіційними відвідинами до Болгарії. Йому товаришать його дружина Ніна, міністер закордонних справ Андрей Громико і партійний секретар Борис Пономарьов. Комуно-болгарські власті зігнали на летовище і на вулиці коло 100.000 людей, які мали проявляти „спонтанну радість болгарського народу" з приводу приїзду їхнього поневолювача. Хрущов має виголосити під час свого однотижневого перебування в Болгарії найменше три промови, в яких напевне заторкне знову найактуальніші міжнародні проблеми. Покищо Хрущов на летовищі говорив тільки банальні фрази про „вічну приязнь" російських большевиків і болгар.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** з Вашингтону промовляв до 500 посадників американських міст, які відбувають річну конвенцію в Маямі Біч на Флориді. Президент сказав, що в двох декадах ця країна стала державою з великою перевагою міського населення, і тому федеральний уряд старається більше опікуватися міським населенням та пропонував зорганізувати окремий департамент міських справ, але Конґрес відкинув цю пропозицію. Але Президент висловив надію, що Конґрес таки ухвалить закон про те, щоб міським населенням опікувався окремий член Президентового кабінету.

● **Найвищий Суд ЗДА** потвердив засуд двох визначних провідників робітництва, колишнього президента Міжнародного Братства Шоферів Дейва Бека і президента Об'єднаного Братства Столярів Моріса А. Гатчісона. Бек за надужиття робітничими фондами дістав 15 років тюрми, а Гатчісон за образу Конґресу 6 місяців в'язниці і дол. 500 гривни.

● **Голова Американського Червоного Хреста** Роленд Гарриман заявив, що він сподівається зібрати пожертв на цю добродійну інституцію в сумі понад дол. 86 мільйонів, але це буде замало, бо потреби АЧХ є далеко більші. Американський Червоний Хрест допомагає не тільки мешканцям своєї країни, але і всім іншим людям у світі, які потребують допомоги. У світі по другій світовій війні зорганізувалися 44 нові держави, мешканці яких потребують матеріяльної допомоги.

● **В Кейпі Канавералі** на Флориді йде підготова до лету довкола Землі американського астронавта командора М. Скотта Карпентера, який має відбутися в суботу 19-го травня.

У СВІТІ

● **У Франції** заповіджено проголошення у цьому тижні 24-х страйків, головно в залізничній і поштовій службі. Ці обидві ділянки у Франції удержавлені і робітники державних підприємств скаржаться, що їхні платні завжди відстають у порівнянні з робітниками і службовиками у приватному промислі й торгівлі.

● **Французький президент** Шарль де Ґоль запевнив мароканського короля Гассана II, що постання незалежної Альжирської республіки не відсуне Марокка на дальший плян та не зменшить фінансової допомоги збоку Франції для тієї країни. Франція дає щорічну допомогу для Марокка готівкою і доставами та в різних видах у висоті кругло 66 мільйонів дол.

● **У столиці Данії Копенгаґі**, невідомий злочинець, найпевніше комуніст кинув через вікно в еспанській амбасаді доморобну бомбу, яка спричинила в будинку амбасади пожежу. Вогнева сторожа швидко загасила її.

● **Жорж Миенґе**, член автономного сойму в африканській Кенії, один з муринських „промінентів", промовляючи рідною мовою „сваґілі" в московському радіо, як тамошній турист, дозволив собі на таку свободу слова, яка в Совєтах строго заборонена. Він жалівся, що люди в Совєтах нічого не знають про зовнішній світ та що найбільш стривожив його в Совєтах брак віри в Бога.

● **В південно - африканській Унії** уряд зголосив законопроєкт, який передбачає кари від 5-ох років в'язниці до кари смерти включно за різні провини охоплені загальною назвою саботажу. Загально вважають, що цей закон буде стосований проти противників біло-расистського режиму прем'єра Верверда.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник FOUNDED 1893 Ukrainian Daily
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Нова загроза війни

Південно - азійська держава Ляос — завбільшки як стейт Ютаг чи одна третина стейту Тексас, з населенням несповна три мільйони, країна, перерізана горами й вкрита джунглями, зовсім без залізничих шляхів, лише з 3.540 милями сяких-таких доріг. Хоч плекають там риж, кукурудзу, тютюн, бавовну, опій, цитрусові овочі й каву, а з природних багатств є там поклади цини, будівельне дерево й природна смола, проте на міжнародному ринку ці продукти не становлять поважної позиції. Коли ж узяти ще на увагу тисячі миль, що ділять країну від берегів Америки, то все це разом дає образ, який не повинен би надто цікавити Америку й американців. Але досить глянути на політично - географічну мапу, щоб зрозуміти дійсне значення тієї малої і відсталої країни.

Річ у тім, що Ляос межує на півночі з комуністичним Китаєм, на сході — з обома частинами політично поділеного В'єтнаму, на півдні з Камбоджею, а на заході з Сіямом і Бірмою. Ця маленька країна, наче клин, врізується між п'ятьма південно - азійськими державами. Тому, якщо в Ляосі запанують комуністи, то відразу відкриється брама комуністичного Китаю, якою хлинуть червоні полчища на підбій цілої південної Азії, з доступом до Сіямської затоки й Індійського океану. „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" з дати 21-го травня ц. р., стверджуючи, що „вже почався комуністичний похід в Південно - східній Азії", порівнює її державно-політичну структуру до домика, збудованого з доміна чи карт, в якому треба зрушити з місця тільки одну „цеглину", щоб уся будова завалилася. Читаємо в тому журналі таку ядерну характеристику ситуації:

„Як ЗДА, так і СССР говорять про „невтральний" коаліційний уряд в Ляосі. Але ляоські комуністи вимагають в такій коаліції контролі над армією і поліцією. Якщо червоні дістануть її, тоді вони насправді дістануть Ляос. Коли ж Ляос стане комуністичним, то Камбоджа ані на один день довше не залишиться „невтральною". Південний В'єтнам, навіть з американською допомогою, не зможе впоратися з комуністичними партизанами, які діставатимуть через Ляос і Камбоджу допомову з СССР і Китаю. Сіям, який готов воювати, якщо воюватимуть ЗДА, не буде воювати сам-один. Індонезія тількищо підписала нову з Москвою угоду про доставу зброї і загальну допомогу у війні за Нову Гвінею проти Голляндії, а в Індонезії комуністи дуже сильні. Маляйська Федерація, тепер антикомуністична, не зможе своїми силами вдержатися. Бірма й Індія на заході, а Австралія й Нова Зеляндія на півдні опинилися б на фронтовій лінії. Ось за що йде комуністична гра, без уваги на те, що говорять комуністи ..."

Очевидно, що у Вашингтоні здають собі з цього справу. На це вказують подорожі найвищих цивільних і військових достойників до південно - азійських столиць, наради у Президента з участю представників Державного Департаменту і Пентагону, метушливість американської дипломатії, залишення 1.000 вояків в Сіямі після недавніх маневрів і висилкою дальших 4.000 вояків, стан бойового поготівля збройних сил ЗДА на її заморських базах в обширі Тихого океану. Упадок Ляосу відкривав би райдужні можливості комуністам, але внаслідку привів би до нової великої війни. Якщо Москва й Пейпінг не зупиняться в своєму поході, задивлені в оті приманливі можливості, то лише тому, що так наказує закон революції і так диктує їм переконання, що Америка нерішуча і що її союзники не дозволять їй воювати. Очевидно, що співіснувальні течії в самій Америці й на Заході сильні. Але й вони мають свої межі, як має межі терпеливість супроти агресивности комунізму. Ось чому скоріше чи пізніше мусить прийти до зудару.

В страху перед правдою

Пресовий секретар Білого Дому П'єр Салінґер перебуває тепер у Москві, запрошений офіційно совєтськими чинниками у зв'язку з відвідинами головного редактора „Ізвєстій" Алєксєя Аджубея у ЗДА. Так само, як Аджубей був прийнятий президентом Кеннеді і відбув з ним розмову, прийняв Салінґера у Москві і Нікіта Хрущов, уділивши йому довжелезне інтерв'ю із з'ясуванням совєтських позицій щодо тих чи інших проблем. Але в справі, що була головною метою поїздки Салінґера до Москви, а саме влаштування телевізійних виступів президента Кеннеді в Совєтському Союзі, а Нікіти Хрущова у ЗДА, Салінґер зустрівся з категоричною відмовою. Керівник совєтського Комітету в справах радіо і телевізії при Раді міністрів СССР заявив Салінґерові, що виміна телевізійними виступами американського президента і совєтського прем'єра тепер неможлива і що вона зможе відбутися тільки тоді, коли „покращає міжнародна атмосфера", затьмарена . . . нуклеарними детонаціями, що їх переводять ЗДА.

Американські газети прийняли відмову здійснити цей дальший крок у напрямі до співіснування з допомогою взаємної виміни поглядами провідних державних мужів, як незрозумілу несподіванку.

Тим часом в цій відмові немає нічого несподіваного і дивного. Вона йде по лінії послідовної політики, що її дотримуються Совєти в усіх своїх співіснувально - вимінних заходах і тенденціях: використовувати все, що йде на користь комунізму і Совєтського Союзу, і торпедувати все, що так чи інакше могло б пошкодити комуністичним інтересам, представляючи, з одного боку, всі переваги вільної економічної системи в аспекті правди, а з другого — ставлячи комуністичну пропаганду в критичному, некорисному для большевиків світлі. Так з великою помпою влаштували були большевики в 1959-му році приїзд Хрущова до ЗДА, використовуючи його всебічно, але водночас із цим доклали потім всіх зусиль, щоб сторпедувати поїздку президента Айзенгавера до Совєтського Союзу, боячись його виступів там, безпосередньо серед підсовєтського населення. Так і тепер, на виступ Хрущова в американській телевізії большевики погодилися б радо, але такого самого виступу президента Кеннеді в совєтській телевізії вони дозволити не можуть.

Прикладів співіснувально - вимінної політики Москви можна було б навести багато. Під час перебування Германа Тітова у ЗДА в початком травня ц. р. американські офіційні чинники запропонували йому й іншим членам конференції Комісії для справ космічних дослідів відвідати ракетно - сателітну базу в Кейп Канаверал, щоб чужоземні гості могли ознайомитися безпосередньо з влаштуваннями тієї бази, з якої, між іншим, відбулося випущення американських астронавтів в орбіту навколо Землі. Здавалося б, чудова нагода для Тітова й інших совєтських учасників конференції подивитися власними очима на американські таємниці. Але ж, знову таки несподівано, Совєти заборонили Тітову і його колеґам приймати це запрошення, боячися, очевидно, з одного боку, того враження, яке б ці відвідини викликали у совєтських учасників, а, з другого боку, не бажаючи зобов'язуватися до показування американцям совєтських ракетних баз в СССР. Так само відмовилися Совєти й від американської пропозиції показати в Москві, на американській виставці, кабіну Ґленна, знову ж боячися демонструвати перед совєтськими людьми перевагу американської техніки і не бажаючи показувати вже не тільки американцям, але й самим совєтським громадянам ті кабіни, що ними нібито летіли навколо Землі Гаґарін і Тітов.

В усіх цих відмовах большевики керуються одним: страхом перед правдою, яка є небезпечніша для них за атомову зброю.

Д-р Богдан Олесницький

ПРО ГРОМАДСЬКУ ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРІВ

Загал українського еміґраційного громадянства, знаючи про завантаження лікарів професійною працею і про виснажливий темп лікарської практики, ледве чи здає собі справу з того, що українські лікарі не забувають також і про громадську працю, про свої обов'язки супроти своєї спільноти.

Попри індивідуальну участь в житті української громади та назагал щедру жертвенність, більшість українських лікарів веде свою громадсько-суспільну та організаційну працю в рямках Українського Лікарського Т-ва Північної Америки.

УЛТПА постало в Ню Йорку в 1950-му році з ініціятиви групи лікарів, що прибули із скитальщини — і принесли із собою запал і охоту працювати для громадської справи. За час свого існування УЛТПА з організації слабо оплачуваних інтернів, резидентів і шпитальних „гавздокторів" перетворилося в поважну організацію повноцінних професіоналістів з широкою приватною практикою і пов'язаними з нею маральними й матеріяльними успіхами. У висліді наполегливої праці з інтернів і резидентів виросли видатні спеціялісти з різних ділянок медицини, що здобувають найкращу опінію і високий престиж. УЛТПА, перейшовши кризу плинкости і фазу пристосовування до умовин тутешнього життя, — вступило у фазу стабілізації і розбудови.

Тепер УЛТПА є одною з передових українських установ на еміґрації і об'єднує понад 500 лікарів і лікарів-дентистів, а своєю діяльністю охоплює широкі простори ЗДА та Канади. З початкового об'єднання постало 12 Відділів, працю яких координує Головна Управа в Ню Йорку. Існують такі Відділи УЛТПА: Метрополія Ню Йорк, Іллиной, Огайо, Торонто (Канада), Мишиґен, Міннесота, Пенсилвенія, Рочестер, Мериленд, Боффало, Ровд Айленд-Массачусетс та свіжозаснований Відділ в Едмонтоні (Канада). Головну Управу вибирає з'їзд делеґатів, який щодва роки відбувається в Ню Йорку.

Теперішню Головну Управу, що її очолює д-р Ростислав Сочинський, вибрав останній З'їзд Делеґатів, який відбувся в днях 27 - 28 травня 1961-го року і на якому завершено об'єднання УЛТПА з Українським Медичним Т-вом в Торонті. Попередніми головами Централі УЛТПА були — д-р Роман Осінчук, д-р Ярослав Воєвідка і д-р Богдан Макарушка, які своєю повною посвятою працею та організаційним хистом поклали тривкі підвалини для розбудови товариства.

В роках між З'їздами Делеґатів УЛТПА відбуває наукові з'їзди, що їх підготовляє Головна Управа спільно з Управою Відділу, на терені якого відбувається з'їзд. Досі відбулися три Наукові З'їзди (у Клівленді в 1956, в Шикаґо в 1958 і в Торонті в 1956 рр.), які, попри свою високу вартість для розвитку української медичної науки на чужині, були водночас важливим поштовхом для розвитку товариства і закріплення зв'язків між його членами. Наукові З'їзди мають також свої громадські аспекти і дають нагоду для зустрічі лікарів із передовими представниками українського громадянства.

З'їзд у Шикаґо в 1958-му році був присвячений пам'яті проф. д-ра Мар'яна Панчишина, а з'їзд у Торонті в 1960-му році відзначив 10-літній ювілей УЛТПА.

Нині УЛТПА стоїть під знаком Четвертого Наукового З'їзду, що відбудеться в Дітройті в днях 26 - 27-го травня 1962-го року. Підготовляють його збірним зусиллям Централя та Управа Відділу Мишиґен, що її очолює д-р Павло Джуль. У програму З'їзду ввійде низка високовартісних наукових рефератів з різних ділянок медицини (м. і. реферат проф. д-ра П. Дмоховського з Гюстон в Тексасі, світової слави дослідника злоякісних новотворів), а також сесія популярних медичних доповідей для широкого громадянства.

Великим досягненням УЛТПА є його журнал „Лікарський Вісник", що від травня 1954 р. періодично появляється друком. Досі вийшло 25 чисел. Цих 25 випусків „Лікарського Вісника" є цінним вкладом в українську медичну літературу і взагалі науку й культуру у вільному світі. Побіч вартісних науково-медичних оригінальних і оглядових праць вміщено там чимало історичних та мемуаристичних статтей знатних українських лікарів давнього і нового покоління, що становлять неоцінений матеріял для історії українського лікарського життя на батьківщині і на еміґрації.

„Лікарський Вісник" є також надзвичайно важливим засобом комунікації і виміни думок між проводом УЛТПА та його членами, а для українських лікарів, розсіяних по всьому світі, незаступним джерелом інформації. „Лікарський Вісник" видається коштом УЛТПА. Формально редаґує його Редакційна Колеґія, але львина частина праці спочиває на плечах головного редактора, якого щодва роки вибирає З'їзд Делеґатів. Тут слід відмітити колосальний вклад праці д-ра Романа Осінчука, який був не тільки ініціятором і реалізатором „Лікарського Вісника", але під редакцією якого вийшло 19 чисел цього цінного журналу. Чотири числа „Лікарського Вісника" вийшли під редакцією д-ра Ярослава Воєвідки, а два останні числа зредаґував теперішній головний редактор д-р Тома Лапичак у Шикаґо.

Якось так склалося, що досі на сторінках української преси не було ніякої рецензійної згадки про „Лікарський Вісник" — і загал українського громадянства ледве чи знає про появу цього репрезентативного журналу.

Одним із виявів громадської діяльности українських лікарів є інтенсивна праця, що її проводить Видавнича Комісія УЛТПА, підготовляючи до друку тематично широко закроєний „Лікарський Альманах", що в ньому буде опублікований цікавий матеріял про історію і розвиток

(Закінчення на стор. 4-ій)

СЛАБІСТЬ КОМУНІСТИЧНОГО ТАБОРУ

Бонн. — Щороку науковці Західньої Німеччини — дослідники ситуації в країнах, що перебувають під комуністичною диктатурою, улаштовують конференції з доповідями та дискусіями на одну визначену тему. 2 - 3-го травня цього року відбулася така конференція в столиці Німецької Федеративної Республіки, в палаці міністерства закордонних справ. В конференції взяли участь німецькі та закордонні дослідники - совєтологи та представники преси. Учасником дискусій по доповідях на цій конференції був також проф. Панас Феденко.

Першим доповідачем на конференції був проф. Георґ фон Равх (Кіль). Тема його доповіді була: „Духовоісторичні основи та організаційні засади большевицької партії в теорії і в практиці".

Проф. фон Равх висловив погляд, що ідеологія большевизму вийшла не тільки з достосованого до обставин 20-го віку вчення Маркса - Енґельса, але ще в більшій мірі створена була під впливом російської революційної традиції з доби перед Марксом („народники й нігілісти"). Фон Равх згадав імена Ткачова, Нечаєва, Чернишевського, як російських предків большевизму. Одночасно він показав своєрідну згідність ідеології большевизму з „протофашистськими ідеями", найвизначнішим виразником яких був французький публіцист Шарль Моррас. Схожість „протофашистів" з російськими попередниками большевизму полягає у вимогах залізної дисципліни і безумовного послуху членів партії проводові, в ієрархічній структурі партії з абсолютною командою і централізацію, в нетерпимості супроти інших партій.

Совєтська комуністична партія, — казав проф. фон Равх, — що мала в 1917-му році коло 24.000 членів, стала в 1923-му році масовою організацією (500.000 членів). Однак, ця партія залишилася й надалі строго централізованою, з суворою дисципліною, з рішальним словом центрального комітету у всіх справах. В добі Сталіна комуністична партія опинилися в руках бюрократичного апарату, підлеглого волі диктатора в формах східнього деспотизму, з апотеозою (обожествленням) вождя і з масовими кривавими жертвами непомильному і всевідаючому партійному „богові".

Після „десталінізації", — казав фон Равх, — комуністична партія набуває певного значення, як це було за влади Леніна. В центральному комітеті твориться рівновага між авторитетом Хрущова і його співробітників. Але централізм залишається без змін.

Другу доповідь на тему: „Організаційні засади Комуністичного Інтернаціоналу та співпраця комуністичних партій після 1945-го року в теорії й практиці" — виголосив на конференції д-р Г. Нолляв з Кельну. У своїй доповіді він показав еволюцію Комінтерну від 1919-го року, коли в Москві створено цю організацію, як центр „світової революції", при чому комуністичні партії різних країн були фактично підпорядковані наказам російського совєтського уряду. В 1943-му році, за другої світової війни, Комінтерн розв'язано. Цього вимагали інтереси російського уряду, який не хотів лякати своїх західніх союзників привидом світової революції. Окрім того, Москва хотіла показати, що комуністичні партії різних країн діють „незалежно" від директив Кремлю. В дійсності, і після ліквідації Комінтерну комуністичні партії цілого світу одержували накази й фінансову допомогу з Москви. Після другої світової війни створено Комінформ. Але ця організація не відновила Комінтерну, а служила інформаційним органом, через який Сталін передавав свої вказівки комуністам цілого світу.

Зміна у відносинах між Москвою і компартіями країн світу, — казав Нолляв, — настала після смерти Сталіна. Появилися в комуністичних партіях різних країн тенденції до незалежности від московських директив: шукання „власного шляху до комунізму". Китайські комуністи виявили бажання створити свій центр у Пейпінгу для керування комуністичними рухами в Азії і в Африці. Також комуністичні партії Польщі й Італії виявили бажання шукати власного „шляху до комунізму". Вплив Москви на комуністичні партії різних країн має за свою основу традиційну льояльність їх провідників до московського центру, який забезпечує їм владу (в деяких сателітах). Д-р Нолляв ствердив, що в світовому комуністичному русі відбувається боротьба між „одноцентровістю" Москви і „многоцентровістю". Перешкодою для відновлення монопольного панування Москви над комуністичними партіями світу д-р Нолляв уважає націоналізм і волю до незалежности комуністичних вождів (Мао Тсе-тун, Тіто).

По цих двох доповідях відбулася дискусія, в якій взяв участь проф. Панас Феденко. Він доповнив реферат проф. фон Равха деякими фактами і іменами з історії розвитку соціялістичних ідей у Росії в 19 віці: М. Бакунін, М. Чернишевський, Нечаєв, Заїчневський і ін. Коли взяти працю Енґельса „Бакуністи при роботі", — сказав проф. Феденко, — в якій описано теорію і практику „бакуністів" у революційних подіях Еспанії в 1874-му році, і, замість імени „Бакунін" поставити „Ленін", то виразно виступає тотожність політичної стратеґії й тактики обох цих російських революційних вождів. Проф. Феденко пригадав статтю Михайла Драгоманова з 1883-го року, написану в Женеві, в якій він, критикуючи диктаторські намагання російської партії „Народна Воля", перестерігав, що біда буде тій країні, де така диктаторська партія прийде до влади. На думку проф. Феденка, большевизм міг би запанувати в Росії і без впливу марксизму, бо основи для большевизму були підготовані т. з. народниками. Сам Ленін признавався, що народник Чернишевський, який твердив, що соціялізм можна осягнути, минувши стадію капіталістичного розвитку, його, Леніна, „переорав".

В дискусії по доповіді д-ра Нолляв проф. Феденко зауважив, що Нолляв не використав матеріялу з „передісторії" взаємовідносин між комуністичними партіями на території Совєтського Союзу. Наприклад, уже в 1928-му роком в Україні появилися тенденції до створення комуністичної партії, незалежної від Москви: цю ідею обстоював М. Скрипник. Також і в пізніших роках знаходимо комуністів в Україні, Грузії та інших підсовєтських країнах, що протестували проти централізму Москви і домагалися широкої автономії або й незалежности. В Україні навіть деякі комуністи не-українці домагалися тільки конфедеративного зв'язку з Росією, з правом виходу із СССР (Х. Раковський, Г. Лапчинський і ін.).

Проф. Феденко зазначив, що теперішній спір між Москвою і Пейпінґом за провід у світовому комуністичному русі використовують компартії країн - сателітів. Наприклад, Ґомулка заявляє, що кожна комуністична партія в своїй країні сама повинна відповідати за свою політику, і не треба ніякого міжнародного комуністичного центру. Однак, — казав проф. Феденко, — ця „відлига", що постала в деяких країнах-сателітах, не змінює загальної лінії політики Москви: Ленін прямував до єдиної світової централізованої держави і до „злиття націй". Це вже здійснює компартія в Совєтській імперії, згідно з новою програмою, прийнятою на 22-му з'їзді КПСС в 1961-му році. Не виключене, що Москва, мавши технічну й військову перевагу, через деякий час почне новий натиск на країни-сателіти.

Viator

Кінець кар'єри Т. Лисенка

5-го квітня ц. р. „Радянська Україна" повідомила, що Всесоюзна Академія сільсько-господарських наук в Москві на своєму засіданні розглянула „заяву академіка Т. Д. Лисенка, який просив увільнити його від обов'язків президента Академії за станом здоров'я".

Сесія задовольнила його прохання і вибрала академіка М. Ольшанського новим президентом Академії. М. Ольшанський був досі міністром сільського господарства СССР.

„Увільнення" Т. Лисенка з посту президента Всесоюзної Академії с-г наук „за станом здоров'я" є в дійсності невдало замаскованим усуненням його з того посту.

Т. Лисенко тільки 8 серпня 1961-го року був обраний сесією Академії на згаданий пост, мав, здавалося, добре здоров'я (він народився 29-го вересня 1898-го року) і раптом, за яких вісім місяців, стан його здоров'я так погіршився, що він примушений був просити увільнити його від обов'язків президента Академії.

Справа, звичайно, не в здоров'ї Лисенка, а в тому, що він великий прихильник мічуринського вчення. На цьому вченні він і зробив свою головокружну кар'єру.

„Мічурінської агробіології" ще у Совєтському Союзі не осуджено, хоч її противник, Вавілов, якого Лисенко знищив, спричинивши його арешт, висилку і смерть, був після смерти Сталіна реабілітований.

Хрущов, у шуканні способів збільшення продукції зерна, повів нещадну війну проти теорії Вільямса. Тож, коли Лисенко заступав погляди, що ця теорія є складовою частиною „мічурінського вчення", то ясна річ, що він на становищі президента Академії сільсько - господарських наук залишатись не міг, не відрікаючись від своїх поглядів на травопільну систему.

Коли б, одначе, він і відрікся від них публічно, то це означало б засудження „мічурінського вчення".

А може Лисенко знайшов у собі настільки амбіції, що не хотів того зробити?

Відхід Лисенка з посту президента Всесоюзної Академії сільсько - господарських наук означає, що Хрущов в антитравопільній системі знайшов противників не тільки серед учених Литовської Академії с-г наук, не тільки в особі президента Академії с-г наук України Власюка (про що ми вже повідомляли), але також і у Всесоюзній Академії сільсько - господарських наук, де на останній сесії в зв'язку з тим проведено чистку.

Совєтські вчені постають проти антитравопільної пропаганди Хрущова, і це показує, що хрущовська рецепта на розв'язання сільсько - господарських трудноців не надто надійна.

(абв.)

ГЕЙ, БІГЛА ОСІНЬ...

Гей бігла осінь
через пізні луки,
Немов олень,
поранений мисливцем.
Розташувала
скрізь вогонь кривавий,
На місячні холодні
плями схожий.
Гей, бігла осінь
вечоровим лісом,
Краплини місячні
лишала на деревах,
А на калині,
на червонощокій
Вони блищали в ягодах німих.
Гей, бігла осінь,
через яру пісню,
Із річки закропилася
водою,
Листок музичний
на містку вхопила,
Вдихнула в груди
сивого туману.
Гей, бігла осінь
через моє серце
І копитьми
вистукувала дрібно —
На місці спотикнулася
ритмічнім
І впала несподівано,
обнявшись
Промінням місячним.
Гей, бігла осінь,
через моє серце...
А ліпше ти
не бігла б там.
А ліпше
Гасала б ти на пізніх
жовтих луках,
У вечоровім лісі,
В ярій пісні!
Гей, бігла осінь!...

ЄВГЕН ГУЦАЛО

Ю. П.

2500 РОКІВ ТОМУ

(2)

Мадярська хроніка згадує у половині 9-го віку у Лодомирі велику кількість коней, волів та верблюдів. Присутність цих „кораблів пустелі" у 9-му віці, коли торгівля з Сходом сильно підупала, свідчить про його силу в давні часи. Дуже сильним доказом жвавої торгівлі в перші віки після Хр. є численні скарби римських монет. М. Брайчевський[1] нараховує 1101 знахідку скарбів і поодиноких монет на території України (сучасної, політичної).

Найбільше монет походить з часів Марка Аврелія і Антонінів. З часів приходу на Україну готів кількість знахідок рапко зменшується. Найбільші скупчення монет бачимо на західніх берегах річок, особливо багато в розі між Збручем, Серетом і Дністром та над Дніпром на північ і південь від Черкас.

На нашу думку, цими грішми купці платили місцевому населенню за провіянт, запаси якого мусіли в дорозі поповнювати, бо чим менше везли з собою харчових запасів, тим більше могли взяти товарів; за допомогу при переправі через річки, де при тій нагоді поповнювали запаси, та провідникам і посередникам у зносинах з місцевим населенням; може й за охорону від диких звірів.

Скупчення знахідок над середнім Дніпром та над долішнім Збручем, як нам здається, вказують на два головні напрямки торгівлі: через сучасну Харківщину до середньої Азії та Дністром над Чорне море. Готи, гуни цей гандель сповільнили, а релігійні війни ісламу майже зовсім зупинили.

Проф. І. Огієнко („Ювілейний збірник на пошану акад. М. Грушевського", 1928) слушно вважає, що торгівля вимагає науки письма й що була вона одною з причин його винаходу. Конечність провадити торговельні записи зрозуміла кожному. Крім того для фінансування великих караван мусіла бути система кредитів, подібна до стародавньої грецької. Майстерні знаряддя, потрібного для караван, а може й для гандлю, які мусіли бути по цих містах, також вимагали записів — все це спонукало до запровадження письма.

Другою причиною, яка спонукала до запровадження письма, зазначує проф. І. Огієнко, була релігія, яка вимагає абетки для перекладів св. Письма та Богослужбових книжок. З історії знаємо, що першими по незнаних шляхах проходили купці, за ними йшли місіонарі. Перші християнські проповідники — свв. апп. Павло та Андронік, який доходив до Моравії („Нестор"), пішли цим шляхом, а їхні учні дійшли до Лодомира та Києва, як про це свідчать слова літопису (Іпатський список, рік 6406): „Тімже словінському язику учитель есть Павел, от негоже языка і ми єсьме Русь". Християнські проповідники теж мусіли спричинитися до впорядкування письма.

Кирилицька абетка в основі абетка грецька з виразними кельтським та латинським впливами. Деякі бракуючі літери взято з жидівської абетки і з якоїсь нам незнаної абетки. „Б" перероблене з грецького „В".

З Ю. Цезаря (B. C. VI, 14; 1,2) знаємо, що кельтські друїди (жерці - ворожбити) в справах не-релігійних користувалися грецьким письмом. Кельти на Волинь приходили кількома наворотами і, як свідчать назви осель, археологія, мова, було їх багато. Самі назви як Волинь (від імени народу Вольків), Лодомир — мир славний, лодо — неясне), Сурож (сур — смуток) — кельтські. Назва річки Луга, над якою стоїть Володимир, походить, правдоподібно, від імени кельтського бога подорожі і торгівлі — Лугу. Луга має доплив Луг. Насувається думка, що в цій назві маємо ім'я другого кельтського бога — бога ремесла Лугес. З бігом часу пам'ять про назви богів затерлась, і назви уподібнились.

Разом з кельтами приходили їх жерці - ворожбити друїди, і вони то мусіли пристосувати вживану ними абетку до потреб мови, у якій були нові звуки. З цієї абетки скористали дещо пізніше християнські проповідники, які з'явились у місті Лодомирі ще задовго до кн. Володимира, бо в рукопису з 18 віку Перемиської Капітульної бібліотеки вирахувані у Володимирі 5 єпископів перед Степаном Болгарином, поставленим кн. Володимиром. Тому не диво, що св. Кирил знайшов у Херсонесі (856 р.) св. Письмо писане „рушкою" мовою. Знайшов теж чоловіка, який цю мову знав. Він „знайшов" („обрєт"), бо у Херсонесі панувала мова грецька і знайдений чоловік був не місцевий — треба думати з Західньої України, де були списки й, зрозуміло, були Богослужбові книжки.

Порізана річками, що течуть впоперек шляху на схід, Галичина не мала догідної дороги суходолом, але мала добре сполучення Дністром з Чорним морем. Дійсно, обабіч Дністра маємо дуже багато знахідок скарбів і монет до лінії річки Збруч. За Збручем на діл знахідок майже нема. Можна припускати, що купці перед Збручем робили запаси провіянту, а вертаючись до Збруча, доки течія не така сильна, плили власними силами, а від Збруча мусіли наймати допомогу на весла, що теж давало добрий заробіток околичним оселям. Скупчення знахідок у верхньому Дністрі провадять до центрів над Бугом. (Шумськ не належав до них, бо лежить здаля від Бугу).

Беручи під увагу жваві зносини Надбужжя з Чорним морем, не маємо підстав дивуватись, що у Херсонесі знайшовся чоловік з-над Бугу.

[1] М. Ю. Брайчевський, Римська монета на території України, АНУ, Київ 1959 р.

ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИНИ У ЗДА Й СВІТІ

Шевченківська Сесія УВАН у Канаді

Чотирнадцята річна Шевченківська Сесія УВАН у Канаді відбулася в неділю 11-го березня в приміщенні Українського Народного Дому у Вінніпегу.

Сесію відкрив і проводив нею заступник президента УВАН проф. Павло Юзик. Першим промовляв д-р М. І. Мандрика, що подав звідомлення з Шевченківського Року в УВАН у Канаді. Він відмітив десятиріччя появи першого тому „Кобзаря" за редакцією проф. Л. Білецького та повідомив, що УВАН признала „Почесні Шевченківські громоти" письменникові Семенові Ковблеві з Торонта, Товариству „Просвіта" з Кенори та Українському Народному Домові у Вінніпегу. Він попросив п-і О. Войценко, щоб на основі свого „Літопису" пригадала заслуги С. Ковбля в ділянці поширення культу Шевченка в Канаді, зокрема висунення ідеї побудови пам'ятника Шевченкові ще в 1914-му році, та перейменування однієї з вулиць Вінніпегу на „Шевченкову". Грамоти прийняли: для п. Ковбля в Торонті п. Т. Боднар, для „Просвіти" в Кенорі п. І. Кіпрая, а для УНДому ред. Д. Лобай.

Наукова частина сесії почалася доповіддю проф. Ярослава Рудницького на тему „Шевченкові „Неофіти" й „Марія". Виходячи з думки І. Франка, що обидві поеми мають подібні закінчення, доповідач проаналізував їх з погляду їх ідейної й тематичної близькости, подав ґрунтовно обосновану інтерпретацію різниць і схожостей в композиції та накреслив еволюцію Шевченка в трактуванні теми матері й сина, починаючи від чисто особистих інтересів („Катерина", „Наймичка" й ін.) почерез виховання для служби народові („Ой крикнули сірі гуси") до виховання й продовжування ідей сина матір'ю на службі загальнолюдських ідеалів („Неофіти", „Марія"). Коли йде про поему „Марія", доповідач зупинився на проблемі „людського" й „Божого" в ній, відмічаючи, що й модерна література не цурається цих тем і опрацьовує їх у новому насвітленні (наприклад, Пастернак у „Гетсиманському саді"). „Марія" як мати Боголюдини, яка продовжує ідею Сина на землі — кульмінаційний пункт у Шевченковій розв'язці цієї проблеми.

Другу доповідь виголосила п-і Мира Лазечко - Гаас на тему англійських перекладів і переспівів Шевченка. Доповідачка дала глибоку аналізу техніки перекладу з однієї мови на другу, підкреслила трудноші, зв'язані з такою працею, й ілюструвала свої твердження трьома типами перекладів Шевченка: дослівного проф. К. А. Меннінґом, штучно - вирозумуваним уявного „професора Смайтгаммера" й свобідного переспіву у власному виконанні. В цьому останньому слухачі почули її версії „Мені тринадцятий минало", частини „Гайдамаків" і „Послання". Присутні нагородили поетку довготривалими оплесками, після чого слідувала спонтанна дискусія на теми потреби видання переспівів п-і Лазечко-Гаас друком, що розглядалася вже й на президії КУК, і нашими жіночими організаціями (СУК), але досі не знайшла позитивної розв'язки. Рішено робити заходи в цій справі до успішного кінця.

З нагоди Шевченківської Сесії ВУАН відбулася вистава нової літератури з шевченкіяни. Крім „Кобзаря" у виданні УВАН за редакцією проф. Білецького, д-р Сімовича-Рудницького, Віди, й інших, були виставлені інші видання й праці про Шевченка. Д-р Мандрика проголосив друк праці проф. Славутича п. н. „Велич Шевченка", що була заплянована на цю сесію, але з друкарсько - технічних причин появиться пізніше. Виставка була прикрашена портретами Т. Шевченка роботи проф. К. Антоновичевої. Предсідник проф. П. Юзик проголосив церемонію складання вінків під пам'ятником Шевченка у Вінніпегу заходом Пласту й Президії КУК так, що деякі присутні могли взяти участь у цій церемонії. Після закінчення сесії члени Президії УВАН поїхали під пам'ятник Шевченка скласти поклін Великому Кобзареві з нагоди роковин його народження й смерти.

(Б. Г. С-р)

Українська Громада в Обурні, Н. Й., відзначила Шевченкові Роковини

Чоловічий Хор „Сурма" в Сиракюзах, Н.Й.

Старанням Шевченківського Комітету, до якого входять всі Організації Української Громади в Обурні, та о. пароха Василя Осташа 4-го листопада 1941 р. влаштовано величавий Концерт Української Капелі Бандуристів спеціяльно спроваджені до Обурну для відзначення 100-ліття з дня смерти Тараса Шевченка. Концерт відбувся в авдиторії Вест Гай Скул. Заля вщерть була заповнена українською публікою і американцями, які були очаровані звуками бандур та милими голосами співаків, що під проводом Петра Потапенка гіпнотизували публіку. Реферат виголосив українською та англійською мовами д-р Микола Богатюк, професор економії в Говард коледжу в Женеві, Н. Й. Він порівнував Тараса Шевченка з такими світлими постатями, як Юрій Вашинґтон та Абрагам Лінколн. Місцева англомовна преса дала оголошення про Концерт, і дуже прихильну оцінку Концерту.

Другий Концерт відбувся 1-го квітня 1962 р. в залі Запорізької Січі. Був зорганізований Шевченківським Комітетом міста Обурн. Концерт дав чоловічий Хор „Сурма" із Сиракюз під проводом Зенона Мягкого. Хор співав по мистецьки. Миле було почути ті гарно зіграні голоси 36-ох членів хору. В програму входили „Заповіт", „Садок вишневий коло хати", „Закувала та сива зозуля", „Косар" в супроводі фортепіяну, при якому була панна Х. Чорна з Ютики, та „Вставай, Україно" й як наддаток „Марш Карпатських Січовиків". Гарний реферат про творчість та тернистий шлях Тараса Шевченка виголосив мгр. Богдан Мир з Філядельфії. Члени Юного СУМА з Обурн виконали деклямації. „Заповіт" по англійськи деклямувала панна Марія Василько. „Мені тринадцятий минало" — юнак Мирон Лемчак, „До Основяненка" друг Ярослав Коваль. „Учітеся брати мої" — юнак Стефан Василько. Збірну деклямацію „Шлях до слави" гарно виконали старші юначки ЮСУМА Анна Пироганич, Евгенія Латанишин, Марія Василько, Олеся Кузьмин та Орися Гузиляк. На залі було 250 осіб. Академію закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна".

Павло Пироганич

Шевченківські Роковини в Гартфорді, Конн.

Заходом Відділу УККА відбулася тут 11 березня урочиста Шевченківська Академія. Сцена була старанно удекорована портретом поета, датами і написом „Борітеся — Поборете" — виконання пп. М. Шевчука і Р. Кузьми.

Укр. Нац. Хор під дир. Олександрая Пришляка започаткував Академію співом американського гимну і „Заповіту". Містоголова Відділу відкрив Академію та виголосив подяку жертводавцям на пам'ятник Шевченкові, зазначуючи, що збірка принесла поверх $ 3,000, і продовжується.

Святочну промову виголосив проф. д-р Сергій Крашенінніков з Філядельфії. Він схарактеризував велич духа Шевченка, як поета, національного пророка і мученика.

Шевченко, як мітичний Орфей, мав талант зачаровувати людей. Як Прометей, він викресав в українськім народі іскру любови до своєї національно - державної традиції. Як Мойсей для жидів, Шевченко оставив українцям „Заповіт" і показав дорогу, куди йти.

Перший виступ на сцені хору учнів Укр. Парохіяльної Школи був радісною несподіванкою того Свята. Під дир. О. Пришляка хор відспівав „Думи мої" і „Привіт Батьківщині" при фортепіяновім акомпаніяменті учня Андрія Пришляка. На тлі хору деклямували: Маруся Чайковська, Катруся Зень, Славця Полотнянка і Леся Дутка. Окремо деклямувала Мартуся Пришляк.

В другій частині Академії Укр. Нац. Хор відспівав „Чого мені тяжко" і „Садок вишневий". Інсценізацію „Лебедин" старанно підготовив і виконав місцевий Пласт.

Закінчено Академію співом українського національного гимну.

В суботу ввечері 10-го березня, в залі Укр. Клюбу, д-р Крашенінніков виголосив цікавий реферат про „Київ за часів Т. Шевченка" з численними світлинами, ілюстрованими на екрані при помочі прожектора.

Ці рідкі світлини мистців Шевченка, Сажина і фотографа Франсуа де Мезера, з коментарями і поясненнями до побуту Т. Шевченка в Києві, знаменито характеризують добу Т. Шевченка.

Іменем присутніх від Відділу УКК п. Кукіль висловив подяку доповідачеві за його цінний реферат.

Е. Г.

Шевченківський Концерт в Акрон, Огайо

Українська акронська громада під проводом місцевого відділу УККА гідно вшанувала Шевченкові роковини, 18-го березня ц. р. „Шевченківським Концертом" і був він одним з найкращих, які тут досі влаштовано. У великій мірі причинився до цього провід хору „Дніпро" з Клівленду, що радо подав свої хорові точки, доповідача і декляматорку до програми наміченого Концерту в Акроні. Хор „Дніпро" під диригентурою Евгена О. Садовського із п. Марії Грушкевич, є добре відомий з своїх виступів не тільки українському громадянству, але й чужинцям, тож не диво, що на заповіджений концерт в новій, модерній парохіяльній залі української католицької церкви в Акроні прийшло багато народу і заля була переповнена.

Концерт започаткував хор „Дніпро" „Заповітом", а далі хор відспівав пісню „Гетьмани" Лисенка. — Змістовний реферат виголосив д-р І. Калиневич. Деклямацію „Кавказ" із зрозумінням і чуттям деклямувала Марта Гордійчук, студентка Нотр Дем університету в Клівленді. І знов хор виступив з піснею „Реве та стогне" Косенка, і „Косар" Людкевича. — По короткій перерві Мирослава Воляник, студентка місцевого університету, віддеклямувала вірш „Тополя" — Шевченка. Фортепіянове сольо Алі Іванчук, публіка прийняла з захопленням. Деклямацію „Поклін кобзареві" — гарно віддеклямував Володимир Волосінчук, а постійна молоденька декляматорка у всіх місцевих імпрезах Оріянна Микитин, віддеклямувала вірш „Солововісві України" — Завадовича. І знову хорові виступи пісень „Іван Підкова" — Лисенка, „Закувала то сива зазуля" — Ніщинського, насолоджували публіку рідними піснями, тож рясними оплесками нагороджувано диригента Садовського, п. Марію Грушкевич, під якої фортепіяновим супроводом хор співав, солістів в піснях і всіх хористів.

В. Л.

Шевченківська Академія в Брукли́ні-Північ

Центральний Комітет Організацій в Брукліні — Північ 15-го квітня в Українськім Народнім Домі при 216 Гренд вулиці влаштував Шевченківську Академію.

На програму Академії склалися такі пункти:

Ст. Галась відспівав американський гимн, а Хор при церкві св. Духа під дир. Лева Рейнаровича відспівав Шевченків „Заповіт".

Промову виголосив місцевий парох о. декан Володимир Андрушків, який говорив про заслуги Тараса Шевченка для українського народу і закликав українців в Америці пам'ятати про своє походження та свій нарід, над яким знущається на рідних землях безбожний російський комуністичний поневолювач.

Згаданий хор церкви св. Духа під дир. Л. Рейнаровича гарно відспівав „Реве та стогне", „Чого мені тяжко", „У перетику ходила" та „Україно, Україно". Сольо виконували М. Стефанишин, С. Галась і Л. Рейнарович.

Деклямували поезії Шевченка: М. Козак — „Подражаніє — XI псалом"; О. Квасній — „На панщині пшеницю жала"; М. Кінь — „Лебедин"; І. Босак — „Утоптала стежечку"; Дарія Костик — Шевченкові думи. Е. Корій — деклям. „Мій дух між вами".

Спільно деклямували „Гамалію": М. Осадчук, М. Досяк, П. Польний, М. Галатин, П. Кунька, Я. Самокішин і М. Козак.

Б. Дзюба відограв на піяні „Попурі на українські теми" і Менует — Вальс.

Лев Рейнарович відспівав „Ой чого ти почорніло" та арію Гната з опери „Назар Стодоля".

Сценічну картину з юних літ Т. Шевченка відограли Л. Рейнарович, П. Польний і Несторчук.

При фортепіяні був Тарас Левицький.

Публіка щиро оплескувала виконавців програми, дякуючи їм за вдале виконання.

О. Луцева

Шевченківське Свято Тва „Рідна Школа" в Дітройті

Із Шевченківських імпрез, що їх цього року влаштовували організації Дітройту, треба з окремим признанням відмітити Шевченківські Роковини Школи Українознавства Т-ва Рідна Школа в Дітройті, в якому взяли участь СУМА і Пласт.

1-го квітня двісті осіб української молоді в народних, пластових і сумівських строях відкрили програму свята відспіванням Шевченкового „Заповіту".

Сценку „Тарас пастушок" (постава проф. О. Байко) виконали учні Школи Українознавства. Молоді артисти були нагороджені за гарну гру оплесками.

Капеля Юних Бандуристок СУМА відспівала „Думи мої, думи". При звуках бандур молоді співачки своїми ніжними голосами ввели авдиторію у поважне святочне зосередження.

Дуже оригінальною частиною програми була рецитація поезії „Мені однаково" в п'ятьох мовах. Виконавцями рецитації були пластуни юнаки: Р. Тарнавський (укр.), О. Дуб (есп.), М. Лончина (франц.), Б. Княгинецький (німецька), і Т. Мойсюк (англ.). Пластунка Н. Олесницька виголосила введення до цієї точки програми. Виконавці були розставлені біля декорацій, що зображували країни, мовою яких виконувано деклямації.

З успіхом пройшли літературні образи з творів Шевченка „Невольник", „Плач Ярославни", і „Чернець". Ці точки виконали учні Школи Українознавства: Б. Грицай, Е. Дихтяр, С. Зозуля, Л. Крайнц, Ю. Тарнавський, Л. Захарків, М. Погорілий та М. Миколенко. Постановка пань С. Березовської та І. Кучер.

До програми достосувалася також своїм змістом і формою доповідь учня Я. Березовського.

Свято закінчено піснею „Боже Великий, Творче Всесильний". Слід окремо відзначити мистецьке оформлення сцени п. Я. Козака, студента Вейн університету.

Добра гра молодих артистів, прекрасні збірні сцени, рецитації, гра капелі бандуристок, літературні образи й вдалі мистецькі декорації залишили в глядачів незабутнє враження. Нехай цих кілька слів признання від нечисленної авдиторії свята, переважно батьків дітей, буде заохотою до дальшої праці для Батьківського Комітету і для учительського збору Школи Українознавства в Дітройті.

С. Б.

ВІСТІ З АВСТРІЇ

Відзначення 70-річчя народин Митрополита - Ісповідника в Зальцбурзі

За почином УХР в Зальцбурзі 17 лютого Українська Громада Зальцбурга відзначила 70-річчя уродин нашого Первоієрарха, Митрополита - Ісповідника Кир Йосифа Сліпого Святочною Богослужбою, яку відправив Впр. о. парох, що казав молитись за Іван Дашковський, місцевий здоров'я та щасливе перебуття недолі та сповнення всіх побажань Нашого Дорогого Владики, який вже довгі роки невинно карається в большевицькій неволі. Відчитавши при кінці Богослуження спільне пастирське Послання наших Владик о. Дашковський говорив до численних вірних про високі риси характеру того Владики нашої страдаючої Церкви, який був і Світлою Особистістю Вселенської Церкви.

Свято жінок - героїнь у Відні

18 березня після співаної Служби Божої о. парох д-р Орест Купранець відслужив Панахиду за сл. п. жінок-героїнь, які згинули з рук трьох різних окупантів, — поляків, большевиків і гітлерівців, а особливо за Ольгу Басараб, Олену Телігу і Віру Бабенко. Співав чоловічий хор церкви св. Варвари у Відні. Вечером в Нанзенгавзі у III окрузі відбулися святочні сходини УЖС, присвячені пам'яті діячки - поетеси й публіцистки Олени Теліги, яку замучило Ґестапо в Києві двадцять років тому. Ця палка революціонерка і правдива патріотка відважно і гордо пішла на розстріл із своїм чоловіком і друзями, ще піддержуючи їх на дусі. Найцікавішою частиною сходин були спомини, якими поділилася пані Марія Бачинська - Донцова з присутніми.

Успіхи Андрія Гнатишина

Українська Центральна Репрезентація в Арґентині дала в Буенос Айресі Святочний Концерт в роковини Тараса Шевченка 1 квітня ц. р. в залі столичної опери „Кольон" при співучасти великої симфонічної оркестри тої опери під проводом маестра, професора Антонія Копитовича, диригента і знавця української музики, яка відіграла „Велику Сюїту" в 4 частинах Андрія Гнатишина, увертюру з опери Миколи Лисенка „Тарас Бульба" і Козачок Ревуцького - Лятушинського.

Виклади про Східню Церкву у Відні

Заходом „Католішес Більдунґсверк" у Відні в III окрузі, Салезіянерґассе 1, відбулися два доклади про Східню Церкву проф. д-ра Бека 19 і 26 березня. Обидва рази доповідач висвітлював численні знимки і фотографії, якими ілюстрував свій прецікавий доклад. На першім докладі був присутній кардинал д-р Keніґ, а до почесної президії покликано теж побіч представників латинського клиру і представників інших католицьких обрядів, українського і вірменського. Від українців - католиків як представник ввійшов о. монс. Теофіль Горникевич, який сидів поруч кардинала. Доповідач подав історію нашої українсько - католицької Церкви, почавши від Хрещення України - Руси аж до нинішніх часів мовчаливо - страдаючої Церкви за залізною заслоною і історію нашої церкви св. ВМ. Варвари від Марії Терези почавши. Висвітлювано знимки наших київських та інших українських церков. Рівнож для ліпшого перегляду відіграно з ленти наші церковні, літургійні пісні із нашої Служби Божої.

31 березня старанням Т-ва „Буковина" відбулася в залі Шуберта, віденського Концертгавзу, Академія в честь українського поета і композитора Ізидора Воробкевича (псевдо Данило Млака). На програму зложилися промови в українській мові: д-р Крихтюк і в німецькій мові: проф. д-р Володимир Залозецький, виступи мішаного хору Т-ва Буковина під проводом п. Петра Бабича (Над Прутом у лузі, Думи мої, Чом красна Буковина і Заспіваймо разом браття — все музика і слова Воробкевича), деклямації „То моя Буковина" п. Юлія Галькевич, „На провесні" п. Надя Довгалюк, рецитація „Для мене однако" — п. Осип Третяк, фортепіянове сольо „Трагічна увертюра" і „Родимий краю" — проф. Н. Лянг-Пігуляк, сольоспіви „Як би була я зозуля" п. Еріка Попек — сопрано (слова і музика Воробкевича), „Тихим вечером весною" (слова і музика Бабича) і „Літа молодії" (слова і муз. Н. Пігуляк) п. Юліян Ґорн — тенор, „На чужині" (слова Воробкевича, муз. Бабича) п. С. Саксаганська - Кірштопфер, — сопрано, „Осіння пісня" (слова і музика Воробкевича) і Ти далеко рідний краю (слова і музика Бабича) п. Ервін Леннерт — бас, дует: „Моя зірко" (слова і муз. Бабича) пп. С. Саксаганська - Кіпштопфер — сопрано і Тіно Бранко - Філіпович — тенор: — „Нещасна дівчина" (слова і муз. Воробкевича) (пп. С. Саксаганська - Кірштопфер —сопрано і Й. Веню — бас, солісти) у виконанні мішаного хору Т-ва Буковина під керівництвом Петра Бабича.

Повідомлення

Величавий концерт відбудеться в залі Моцарта 27 травня, на якому вступне слово виголосить папський нунцій в Австрії, Архиєпископ Отіліо Россі. Виступають теж наш хор св. Варвари разом із своїми солістами під мистецьким проводом Андрія Гнатишина і наш славний соліст маестро Мирослав Скала-Старицький.

Жіноцтво Нюарку в поклоні тим, „яким не шкода сил і юних літ"

Стало вже гарним звичаєм вшановувати пам'ять закатованих, замучених по концтаборах і тюрмах тих, для яких немає завеликої жертви для народу. І так у 20-ту річницю героїчної смерти відомої поетки Олени Теліги, із згадкою про 500 розчавлених танками у Кінґірі і всіх відомих і невідомих героїнь нашої споконвічної боротьби за свободу, жіноцтво, зорганізоване при Окружній Раді Союзу Українок в Нюарку, влаштувало свято, яке відбулося в Українській Централі 18-го березня.

Свято зачала америк. гимном п. Зеновія Воробець. У святочному слові, яке виголосила п. Бакалець із Пасейку, поза добрим змістом вичувалася гордість на тих, для котрих не було доріг на примирення, чи зраду, тільки смерть.

Христинка Гординська віддеклямувала гарно вірш О. Теліги — „Поворот".

Слідуючою точкою був виступ п. А. Гавдяк із трьома піснями. Голос її гарний і чистий. Варто було б цей голос довірити досвідченому вчителеві співу і мали б ми ще одну добру співачку.

Гарним і цікавим був монтаж - деклямація юначок СУМА в Нюарку, п. О. Пащак, М. Процюк і Г. Терещук. Це дуже присмне явище, що наша молодь розуміє вагу громадської праці і зачинає в неї включатися. В прегарних строях три молоді, гарні сумівки зробили миле враження на публіку. Хор СУМА в Нюарку має вже свою добру марку. Він виконав три пісні, з яких найбільше подобалася „Поклін" — Барнича. Хор веде п. Оксана Сочор-Тарнавська, яку я знаю, як солістку Львівського Бояна і катедрального хору із чудовим сопраном, обдарована особливим слухом і музичною інтеліґенцією. Шкода, що цей хор із добрим голосовим матеріялом не існує стало, бо під таким проводом міг би стати поважною хоровою одиницею. Хор у складі 24 жінок звучав добре.

Тамара Кордашинець із Пасейку віддеклямувала вірш „Мати", додаючи до нього свій коментар про долю сьогоднішніх матерів, гонених, нещасних і за це нагороджено її довгими оплесками.

На закінчення виконано сценічну картину на одну дію „Ім же нема числа" — Н. Верб'яної. Грали не-професійні актори, але гра їх заслуговує на особливу увагу. Без патосу і штучности виконали свої ролі і за це їм належиться признання. Виконавцями були п-ні: д-р С. Грабович, А. Тарнавська, С. Слободян і Ігор Гроно, режисер п-ні С. Котис, яка теж вложила багато труду до виведення цієї гарної сценки.

Акомпаніямент спочивав в руках двох учениць УМІ, п-ни М. Цебик — кляси проф. Г. Клим і Е. Вольц — кляси проф. Д. Карпович.

Свято коротке, але глибоке змістом і особливо знаменне тим, що виконавцями були молоді дівчата і жінки. Це добрий знак, що на зміну іде вже свіжа сила, готова до праці, що в українських домах росте молодь, готова навіть на жертви, яких у слушний час буде потребувати Україна.

Марина Золотар

Померла дружина Северина Борачка

Мюнхен (лв). — Вчора померла тут несподівано на рака легенів дружина відомого українського маляра Северина Борачка, бл. п. Магда Борачок. Покійна була вірною супругою і помічницею для невтомного творчого мистця, поділяючи з ним долю і недолю політичного скитальця. Народившись в родині багатого німецького купця, познайомилась вона з українським малярем Северином Борачком під час перебування на вакаціях в Ніцці (французька Рів'єра) і вирішила стати його дружиною та українкою. У відносно короткому часі вивчила українську мову, пізнала український народ, його культуру, історію, мистецтво і включилася активно в життя нашої громади. Між чужинцями була вона завзятим оборонцем справи українського народу. Несподівана смерть пані М. Борачок зворушила до глибини українську громаду в Мюнхені, і вона численно взяла участь в її похороні, що відбувся дня 21 квітня на цвинтарі Вальдфрідгоф.

З українського життя в Канаді

(Торонто — Ю. Т.). — Знаємо всі, що одним з головних обов'язків громадянина Канади — є взяти участь у виборах до парляменту. Активізація українців у політичному житті Канади сприяє зростові приятелів української визвольної справи. Вибори до федерального парляменту Канади назначені на 18 червня 1962. Наше завдання подбати, щоб з-поміж українців вийшло якнайбільше число репрезентантів у посольській палаті оттавського парляменту. Сьогодні існують у Канаді чотири політичні партії: Проґресивно - консервативна під проводом Дж. Дифенбейкера, при владі від 1957 р.; Ліберальна партія під проводом Лестера Б. Пірсона; Нова Демократична партія під керівництвом Т. С. Даґлеса й Партія Соціяльного Кредиту (при владі в Брітанській Колюмбії та Алберті): на крайньому лівому крилі знаходиться комуністична партія, але вона не є властивою політичною силою в Канаді. Слід теж зазначити, що керівники партії є найважливішими постаттями в політиці Канади.

Загальні Збори Відділу КУК-у в Торонті відбулися 4 травня в Авдиторії УНО; вибрано нову Управу, яку очолив знову д-р Модест Мицик. Оттавський Відділ КУК вибрав нову управу: Володимир Шелест (голова), І. Тесля (1. заст. голови), Борис Мигаль (2. заст.), п-ні А. Малик (секретарка), Данило Решітник (скарбник).

Визначний гість Об'єднання УП і Б. Торонта. Власник щоденника „Ди Телеґрам" і кандидат до домініяльного парляменту в окрузі Спадайна — Джан Бессет був гостем Об'єднання Українських Професіоналістів і Бизнесменів та виголосив промову, в якій підкреслив ролю українських поселенців — як активних громадян Канади, що здавна відзначилися на всіх ділянках життя Канади: 64 представники українського походження стали членами канадійського федерального парляменту, або провінціяльних соймів. Вечером проводив голова Об'єднання, д-р І. Василенко.

Посвячення Пластового Дому при великій участі пластової молоді та українського громадянства відбулося в Торонті 6-го травня.

Управа Фонду Допомоги Українців Канади повідомила українське громадянство, що дбайливо підготовлена збірка (7 квітня) на вулицях Торонта т. зв. „Теґ дей" дала суму дол. 4,760,23.

Курси українознавства ім. Г. Сковороди в Торонті поставили на сцені УНДому драматичну поему Лесі Українки „Оргія". Вистава пройшла два рази, останньо 22 квітня, з великим успіхом. Старовинна Геллада під римською окупацією — це уярмлена большевицькою Москвою Україна з усіма тими проблемами, що їх майстерно зобразила поетеса в „Оргії", з відчуттям і зрозумінням передані на сцені юними акторами - аматорами.

Літературний вечір з читанням творів покійного Л. Мосендза зорганізував читацький гурток у Монтреалі в залі УНО заходом Світової Федерації Українських Жіночих Організацій 7-го квітня.

Об'єднання Українських Ветеринарів з осідком у Вінніпеґу зорганізувалося в лютому ц. р., гуртуючи 32 українських ветеринарних лікарів з Онтеріо, Манітоби, Саскачевану і Алберти. На голову обрано д-ра М. Прихідка.

Літні курси української мови заплянував КУК у Вінніпеґу у зв'язку із введенням обов'язкового навчання української мови в середніх школах у Манітобі. Викладачі: проф. П. Юзик, на 1962 р. курс граматики й правопису; проф. Яр. Рудницький — продовження курсу в 1963 р.

З. Матла

ТВОРІМ ОКРЕМУ БІБЛІОТЕКУ

Пласт, СУМ, МУН, ОДУМ та інші організації поклали багато зусиль при вихованні молоді на еміграції, але є ще дуже багато молоді, що не є охоплена згаданими організаціями, а то й взагалі не належить до українських організацій. Відсоток незорганізованої молоді є великий.

Нашим організаціям є важко боротися з впливами оточення, хоч докладається багато зусиль, щоб негативного впливу було якнайменше. Скоріше підпадають під вплив неукраїнського оточення одиниці, не охоплені українським організованим життям, а зокрема тоді, коли батьки або не вміють, або не мають змоги чи прямо не хочуть виховувати своїх дітей в українському дусі. Тому кожне зусилля, спрямоване на те, щоб українську молодь вдержати для українства — варте всесторонньої моральної і матеріяльної піддержки.

Колись величезну працю при вихованні нашої молоді поклала „Просвіта", століття заснування якої будемо святкувати у 1968 році. Правда — слово „просвітянщина" нині у нас не є популярне, але це тільки між людьми, що не хочуть глибше подивитися в минувшину. „Просвіта" еволюціонувала, як й усі громадські і політичні організації. „Просвіта" тридцятих років XX ст. не була „Просвітою" кінця XIX ст. Коли б було інакше, то ми ніколи не мали б ні визвольної боротьби західньо - українських земель, ні не мали б у різних формах веденої політичної боротьби під час польської окупації ЗУЗ. Очевидно, що й нині „Просвіта" виглядала б інакше, бо нинішній час вимагає нових форм і іншого змісту, як давніше.

Десять літ тому, старанням інж. Володимира Татомира у Філядельфії, зорганізовано „Молоду Просвіту", що поставила собі за ціль продовжувати працю „Просвіти" (Матірного Товариства „Просвіта" у Львові) в еміграційних умовах для потреб української молоді. „Молода Просвіта" має свою бібліотеку — 2,700 книжок, з якої користають не тільки молоді, але й старші громадяни. Молодь цього товариства у віці 7-15 літ. Ті, що переходять до гайскулів, а були членами „Молодої Просвіти" — переважно стають членами таких організацій нашої молоді — студентських товариств, Пласту, СУМА, МУН-у, ОДУМ-у і інших, а багато є рівночасно членами „Молодої Просвіти" та інших організацій молоді. При вихованні головний натиск робиться на українознавство. Нині „Молода Просвіта" має зорганізованих 80 членів. Багато колишніх членів „Молодої Просвіти" є відомими активними діячами наших організацій молоді.

Як уся наша еміграція, так і наша молодь на кожному кроці стрічається з непоінформованістю в українській справі американського загалу, а зокрема своїх колеґ, що черпають свої відомості про проблеми сходу Европи, про етнографічно - національні, історичні та культурні проблеми територій, що становлять нині територію СССР, із джерел, писаних звичайно ворожими українській державності науковцями або американськими науковцями, що стоять чи стояли під впливом ворожих нам науковців, публіцистів чи журналістів. Вплинути на зміну поглядів чужинців, а зокрема американців, не так то й легко. Наукові праці наших науковців та чужинців, що є прихильні українській справі, з трудом, а то й зовсім не можуть діставатися до університетських, публічних чи іншого роду бібліотек. Американська преса майже зовсім недоступна для наших науковців і журналістів. Тому ми стоїмо перед важким завданням. Треба шукати різних способів, щоб мати змогу сяк - так інформувати чужинецький світ про наші справи та впливати на зміну поглядів і евентуально притягнути деяких чужинців до наукової, журналістичної чи навіть політичної акції в нашу користь.

До такої праці наша молодь мусить бути приготована, мусить мати потрібне знання та мусить мати відповідні друковані праці, що їх вона могла б розповсюджувати як пропагандивний матеріял. Тому то й „Молода Просвіта" таку велику вагу кладе на українство, що має вдержати нашу молодь при українстві, але теж і має дати їй відповідні відомості про Україну, що їх вона повинна поширювати серед свого оточення. Очевидно, що без книжок, без бібліотеки така праця була б неможливою: 2,700 книжок бібліотеки „Молодої Просвіти" — це джерело відомостей для молоді, зорганізованої в цім товаристві. Але книжки і часописи цієї бібліотеки — це тільки для української молоді і старшого громадянства. Чужинці ані не знають про її існування, ані не користають з неї.

У зв'язку з недалеким 100-літнім ювілеєм „Просвіти" Загальні Збори Патронату „Молодої Просвіти" видвигнули проєкт зорганізування одної великої бібліотеки у Філядельфії — по можності в окремому будинку, — в якій треба б зібрати матеріяли - книжки, журнали, часописи, які були б джерелом відомостей про Україну не тільки для самих українців, але й для чужинців — для тих, що хотіли б запізнатися з нашою проблемою і проблемою сходу Европи. Великої, багатотисячної збірки книжок, газет, журналів чи інших матеріялів жадна американська бібліотека не може мати, і не заінтересована організувати такий відділ. Тому це мусять робити самі українці. Прикладом для нас можуть послужити шведи. Хоч існує шведська держава, шведські еміґранти зуміли зорганізувати 20-тисячну бібліотеку у Філядельфії, в якій можна дістати вичерпні відомості про Швецію і про шведську еміґрацію в Америці.

Для вшанування століття постання „Просвіти" у Львові та для вшанування великої праці минулих літ „Просвіти" — „Молода Просвіта" запланувала придбати окремий дім у Філядельфії та зорганізувати велику бібліотеку.

Очевидно, що там, де є змога, а зокрема у великих американських містах, повинні б подібні бібліотеки творитися. Це було б заповненням ще одної прогалини у нашому еміґраційному житті. Ясно, що організувати окремі великі бібліотеки по великих містах Америки треба б під загальним керівництвом Українського Конґресового Комітету та при повній піддержці української еміґрації, окремих організацій та товариств, як теж тих усіх одиниць, що мали б матеріяльну змогу допомогти при закупі чи збудуванні відповідного будинку.

Основуючи великі українські бібліотеки, ми збудуємо найкращий пам'ятник для вшанування величезної праці „Просвіти" та недалекого сторіччя заснування цього товариства.

Участь українських учених в наукових конференціях

Український економіст д-р Зенон Л. Мельник із стейтового Університету Індіяни виголосив наукову доповідь на конвенції Економічної Асоціяції Середнього Заходу, яка відбулася в днях 12—14 квітня 1962 в м. Омага, Небраска. Наш учений доповідав на тему „Економічні критерії для визначення ефективности капіталовкладів у господарстві СССР". Крім д-ра Мельника в секції, що займалася розглядом совєтської господарської політики, доповідали ще професори А. Г. Біллінґз, Р. В. Петерзон і Д. Веллз.

13 і 14 квітня у Філядельфії відбулася наукова конференція Американської Академії Політичних і Суспільних Наук, у якій взяв участь її член д-р Петро Стерчо, надзвичайний професор економічних і політичних наук Ст. Винсент коледжу, в Латроб. Па. Вся конференція була присвячена американській закордонній політиці, а між доповідачами були й амбасадор Аверел Гарриман, заступник державного секретаря для африканських справ Г. Меннен Вилліямз і заступник державного секретаря для справ Об'єднаних Націй Г. Клівленд. Наш учений брав участь у дискусії зокрема в ділянці комуністичної пенетрації Африки.

Пресовий Відділ
Української Американської Асоціяції Університетських Професорів.

Науковий Фонд Українсько-Американської Асоціяції Університетських професорів

УААУП була створена на Загальних Зборах у Клівленді у вересні 1961 року, на яких продискутовано найосновніші завдання Асоціяції, прийнято статут і вибрано першу управу. Членами Асоціяції є і можуть стати українці, які викладають, або є науковими працівниками в американських академічних інституціях (університети, коледжі, інститути). Асоціяція є організацією професійною і тому об'єднує усіх українських професорів, без огляду на їх світогляд, походження чи конфесійну приналежність, за вийнятком тих, що пропонують насильну зміну уряду в Америці. Слід підкреслити факт, що створення Асоціяції не було вислідом ініціятиви кількох людей, але ініціятива відносно малої групи осіб була вислідом загального бажання українських професорів мати свою професійну організацію.

Під сучасну пору одним з найголовніших завдань Асоціяції являється створення і адміністрація Наукового Фонду, призначеного для видання неукраїнськими мовами, в першу чергу англійською, праць з ділянки українознавства. Здається, що поповнення університетських бібліотек поважними науковими працями, присвяченими українській історії, літературі, економіці та іншим ділянкам, матиме безпосередній вплив на зрозуміння української проблеми у вільному світі. Приміром, першим виданням могли б бути джерела до історії України, які включали б найважливіші документи до всіх періодів нашої історії.

Всі пожертви українських організацій і інституцій, як також громадян, які допоможуть розбудувати цей фонд, будуть складені в банку або інвестовані в вартостевих паперах. Спеціяльна комісія при Асоціяції управлятиме безкоштовно науковим фондом і грошові надбання з фонду будуть ужиті головно на видавничу ціль.

З огляду на характер Асоціяції і на відносно велику кількість наших членів, які займають поважні становища в науковому світі й суспільно-громадському житті, ми переконані, що наша Асоціяція є именно компетентна таким фондом займатися. Адміністрування фондом буде найбільш економне, а рішення про допомогу на видавання наукових праць будуть базовані на найбільш авторитетних рекомендаціях наших наукових експертів. Видання цілої серії англомовних монографій збільшить число наукових праць про Східню Европу, зокрема про Україну, а тим самим буде поважним вкладом у скарбницю світової культури та науки.

Внаслідку довгих роздумувань і аналізи наших найважливіших потреб, Асоціяція зосередить свою головну увагу на видавання наукових праць, які безпосередньо вплинуть на зміну поглядів про Україну та взагалі історичну схему Східньої Европи на американських університетах.

Зі збільшенням грошових фондів зможемо давати допомогу на спеціяльні наукові досліди, а вкінці можна буде встановити катедру українознавства на одному з кращих американських університетів. Проте, це вже плян на дуже довгу мету. Заки така катедра відкриється, є куди доцільніше використати наші невеликі грошові засоби на те, щоб дати в руки американському дослідникові й студентові об'єктивну працю про східньо - европейську проблематику.

Створення Наукового Фонду буде можливе за допомогою українського громадянства, одначе, коли згодом Асоціяція викаже конкретну працю, ми переконані, що одержимо піддержку - допомогу також з інших джерел.

Віримо, що українська громада в Америці зрозуміє вагу нашого почину та прийде з належною допомогою. Усі добровільні датки на Науковий Фонд УААУП просимо відсилати на адресу:

Research Endowment of UAAUP, The Parma Savings So., 5839 Ridge Road, Cleveland 9, Ohio.

Навіть мала пожертва причиниться до видання англомовних праць про Україну і Европейський Схід.

д-р М. Мельник,
президент УААУП

Школа Українознавства в Дітройті-Захід

Здається, що десять літ життя організації не є аж так довгим часом, щоб його відсвятковувати. Однак десятиліття існування Школи Українознавства, чи як ми її популярно називаємо Рідна Школа, в наших обставинах є подією, яку треба відмітити, оцінити працю в минулому періоді, насвітлити правильні ходи, пізнати помилки, що дасть можливість осягнути більшу успішність в майбутності.

Школа проіснувала вже десять літ. Початку її треба шукати восени 1951 року. На сході нашого міста існувала вже школа, якою опікувалось Т-во „Рідна Школа". Знайшлися і на заході міста кількох батьків, які під проводом бл. п. проф. Богдана Пюрка заложили Батьківський Комітет, підшукали приміщення, попросили до праці дві учительські сили і почали навчання, яке продовжується донині.

Початки були тяжкі, не було грошей, приміщення не надавалось на кляси, батьки дивилися байдуже на важку працю кількох патріотичних одиниць. З поміччю прийшов о. Шараневич, парох церкви св. Івана, який дозволив вживати на навчання будинок парафіяльної школи. По відході о. Шараневича школа мусіла опустити церковний будинок і приміщено її в будинку американської школи, защо треба було платити поважну суму. Першим управителем школи був дир. Іван Сточанський. В 1953 році, по смерти проф. Пюрка, вибрано нову Управу Батьківського Комітету на чолі з п. Іваном Ващуком, яка жертвенною працею поставила матеріяльну сторінку школи на тверді основи. В слідуючому році, під головуванням мгра В. Сої, створено Кружок „Рідної Школи", який донині є опікуном школи. Членами Кружка є всі батьки учнів школи, а також багато прихильників тієї справи. В тому часі управителем школи був д-р Мирон Дольницький. Школа стало приміщувалася в чужім будинку.

В 1955 році о. д-р Степан Кнап, парох церкви св. Івана, запропонував перенести нашу школу до будинку цілоденної парафіяльної школи, де вона донині цілком безплатно відбуває щосуботи навчання.

В цьому році обняв управительство школи дир. Іван Білоус, який донині її провадить. Від того часу відпала для школи одна журба, а іменно приміщення і оплата за нього. Слідуючий парох нашої церкви о. декан Михайло Бохневич також прихильно ставиться до школи.

Щороку прибувала в школі нова кляса, і нині наша школа має повних дев'ять кляс. Якщо ходить про кількість учнів, то вона є замала. Є ще багато батьків, які не прив'язують жатної ваги до навчання рідної мови, історії і географії України. Їм краще бачити своїх дітей цілу суботу на вулиці, на різних збитках, у невідповідному товаристві, як на науці у своїй школі. Деякою перешкодою в посиланню дітей є завелика віддаль. Кілька літ ми довозили учнів шкільним автобусом, але мусіли закинути з причини малої фреквенції. Дальшими головами Управ Кружків були д-р Володимир Чавс, Евген Василина і кілька літ без перерви інж. Ярослав Варивода, за якого головування школа найбільше розрослася. Тепер головою є п. Іван Вонсуль.

Для відзначення десятиліття свого існування школа влаштувала 18 березня 1962 року, в шкільній авдиторії ювілейний бенкет.

І.

Успіхи нашої молоді

Соня Яворів

Соня Яворів, народжена в 1945 р. в Новому Ульмі в Німеччині. Прибула разом з родичами в 1949 р. до ЗДА.

Кінчаючи цього року середню школу (гайскул) в Катідра Гайскул в Ню Йорку плянує присвятитись студіям медицини і з тої нагоди приступила до іспису в Стейт Ню Йорк Університет та Ст. Джонс Університет і в обох тих університетах з успіхом здобула стипендії на чотирирічні студії. Соня вже від першої кляси втішалась дуже добрими оцінками в школі, і тому здобуття аж двох стипендій для неї не було несподіванкою.

Вона вже від шостого року життя вивчає гру на піяні і тепер студіює в Нюйоркській Консерваторії. Є від багатьох літ пластункою, членкою 30-го куреня та разом з батьками і трьома сестрами належать до 194 Відділу Українського Народного Союзу.

На дорозі до вищих студій бажаємо Соні успіхів у здійсненні її плянів.

А. В-ич.

АРХІТЕКТУРА Й АРХІТЕКТ

(Цикл доповідей Т-ва Українських Інженерів в Америці в Ню Йорку)

Цікавий цикл доповідей на тему „архітектура в загальному та архітектура, як професія, влаштовує для ширших кол українського громадянства Товариство Українських Інженерів в Америці в суботу 19-го травня ц. р., о годині 3-ій по полудні у великій залі Українського Інституту при 2 Іст 79 вулиці (ріг п'ятої авеню й 79-ої вулиці).

Будуть такі доповіді: Українська архітектура — арх. І. Жуковський. Напрямки новітньої архітектури — арх. Богдан Котис. Сучасна архітектура й мистецтво — арх. Ів. Заяць. Професійна практика архітекта — арх. Аполінарій Осадца.

Як уже із назв доповідей видно, організатори поставили собі за завдання своїми доповідями виробити в слухачів певне заокруглення хоч, може, енциклопедичне уявлення про архітектуру та архітекта.

Немає дня, щоб пересічний нюйоркчанин не натикувся на якусь нову будівлю. Не менш часто доводиться нам слідкувати, як починається й росте нова будівля. Зразу величезна яма, з якої виносять тисячі кубічних ярдів землі, опісля гудіння бетономішалок, — це заливають фундаменти, сотки тисяч тонн сталі, мов за чародійною паличкою ростуть у формі стовпів і бальок щораз вище й вище, сотні а то й тисячі робітників мов мурашні закладають водопроводи, огрівання, електрику, мурують перегородки та виконують десятки інших праць, а згодом одягають сталевий каркас у таку чи іншу, архітектурно - оформлену поволоку і от на наших очах виріс хмародер.

Кажу „на наших очах", бо це все ми бачимо проходячи мимо. Коли б одначе хтось поцікавився ближче й зайшов у куток, де стоїть т. зв. „шенті" — тобто полеве бюро — побачив би на столах стоси плянів та грубезні книги т. зв. специфікацій. Це та ж сама будівля, — тільки на папері — це пляни тоїж будівлі, за якими контрактор її виконує.

Ці пляни виготовив, очевидно, коли це велика будівля, не сам, а з цілим штабом співробітників, архітект. Він то за певною, даною йому, програмою, створив цю будівлю з допомогою свого професійного знання й досвіду та дав їй архітектурно - мистецьке оформлення.

Досвід показує, що в нашому суспільстві існує певне нерозуміння архітектурних проблем, понять, термінології, а найважливіше, нерозуміння завдання, функції й праці архітекта як професіонала, що, як лікар в справах здоров'я, адвокат у правних справах, в справах будівництва й архітектури є кваліфікованим дорадником.

Цими доповідями чотири українські архітекти Т-ва Українських Інженерів намагаються познайомити наше суспільство з цією незвичайно цікавою професійною галуззю, в якій чимало українських архітектів бере активну участь та має за собою гарні осяги.

Після доповідей передбачаються дискусія і запити, а на закінчення товариська гутірка при вині та перекусках.

за
Т-во Українських Інженерів в Америці
Аполінарій Осадца - архітект

Наукова Конференція Товариства Українських Інженерів у Філядельфії

Товариство Українських Інженерів Америки, Відділ у Філядельфії, влаштував 31-го березня наукову конференцію в залі Українського Горожанського Клюбу.

В програмі конференції було 5 доповідей. Проф. Пенсилвенійського університету д-ра Юрія Мачука про „Фотоелектричні властивості транзиторних півпровідників", д-ра інж. Ізидора Заплатинського, наукового дослідника фірми в Дю Понт в Вилменгтов „Про нові ідеї в ділянці фізичної металюргії", інж. Юрія Галущинського про „Основи та прикмети оптичних мазерів", д-ра Лева Кушніра, наукового дослідника в ділянці медичної хемії про „Сенситивну електроду одновартісних катонів та аніонів" та проф. Дрекселя Інституту д-ра Богдана Гнатюка про „Завдання та ціль високих технічних шкіл у ЗДА".

Цікавих доповідей, на високому рівні вислухали присявні з зацікавленням.

Відбута імпреза місцевого Т-ва Українських Інженерів, що зуміло згуртувати більшість абсольвентів американських технічних шкіл філядельфійської округи, доказує живучість українського духа, що на перещепленій території виказує дальший ріст та розвиток.

Товариство Українських Інженерів в Філядельфії гуртує під сьогоднішню пору коло сотки українських інженерів усіх технічних ділянок, між якими понад десяток здобули титул магістрів та докторів технічного знання на високих американських школах.

Л. Я.

З діяльности Вашингтонської Групи УВАН

16-го березня на засіданні Вашингтонської Групи УВАН відбулася доповідь п. Дмитра Корбутяка на тему: „Регабілітація Миколи Скрипника".

Доповідач спочатку дав загальний огляд діяльности Миколи Скрипника на тлі тодішніх подій та упертої внутріпартійної ідейної боротьби між прихильниками самостійности України і російськими націоналістами. Далі доповідач докладніше зупинився на окремих етапах боротьби Миколи Скрипника проти російських централістичних тенденцій в національній політиці. Доповідач подав ряд фактів, що показують позицію Скрипника в боротьбі за національні права України та його ролю в запровадженні українізації державного апарату України та в забезпеченні культурно - національних потреб українського населення РСФСР та Казахстану. В кінці своєї доповіді Дм. Корбутяк ствердив, що, регабілітувавши особу Миколи Скрипника, сучасна комуністична влада не регабілітувала тих ідей, за які боровся Скрипник.

Доповідь Дм. Корбутяка викликала серед присутніх великий інтерес і жваву дискусію. Участь у цій дискусії брали К. В. Варварів, Петро Павлович, І. Г. Павелко, Л. М. Івченко, П. К. Ковалів, Л. А. Марґоліна, В. І. Сім'янців, М. А. Кушніренко, О. І. Повстенко та інші. Доповідачеві радили використати промови і статті Скрипника та з'ясувати ряд важливих питань на підставі першоджерельних матеріялів та спогадів про Скрипника.

П. В.

З НОВИХ ВИДАНЬ

С. РИНДИК — ДЛЯ ДІТЕЙ

Дотепер ми знали Степана Риндика (народжений 1887-го року на Поділлі, нині в Шикаґо), як автора доволі ущіпливих, але завжди з любов'ю до людини збірок оповідань „Смілянська хроніка", „Пригоди і люди" та ін. Риндик любить людей з такою ж силою, з якою висміває і картає нелюдів у людській подобі. Тому виступ сатирика на полі дитячої літератури окремою книжкою „Пригоди Сірка Клаповухого" (Українсько-Американське В-во в Шикаґо, 1961 р.) був певною несподіванкою. Коли взяти до уваги, що це перша книжка автора для малих читачів, — виступ можна щиро вітати. Повні гумору, винахідливости, хоч трохи й перевантажені деталями, гарні ілюстрації видатного українського мистця - ілюстратора Мирослава Григор'їва додають чару до книжки, допомагають доносити кожний вірш до читача, пожвавлюють Сіркові пригоди. На жаль, технічна репродукція ілюстрацій незадовільна.

Взагалі у „Пригодах Сірка" забагато детайлів, книжка словесно перевантажена, і не рятує справи й малозрозумілий для дітей вступ „Від Видавництва" про те, що „Автор говорить до молодого читача не дитячою, а звичайною момовою. Цим збірка відрізняється від багатьох інших видань для молоді". Поперше: мова для дітей і мова для молоді — два різні поняття, це різні категорії. Подруге, такі слова і вирази, як „умлівіч . . . заховався", „лаба", „кавалір", „Сірко здумів", „лучче" і т. п. — взагалі не належать до літературної української мови навіть для немовлят. Чому словесне перевантаження?

Наприклад, у вірші „Ропуха" уся описана подія полягає в тому, що

„Стрів Сірко ропуху-жабу
І простяг до неї лабу,
Щоб культуру показати,
Щоб чемненько привітати"

Замість привіту — жаба „циркнула" псові у вічі і він, витираючись, забрудився ще й об землю. Замала подія на 38 рядків поезії для дітей. Це стосується і до інших віршів збірки.

Але книжка „Пригоди Сірка Клаповухого" має свої додатні якості. Степан Риндик з такою приязню змальовав Сірка, одного з найкращих друзів людини, що і малий читач проникає симпатією до тварини, мандрує слідом за Сірком, пізнає, що й тварина уміє по-своєму переживати несправедливість і кривду. Сірко — нерозлучний член дитячого гамірного товариства („Товариство"), він навіть на футбольні змагання йде з малими друзями (повний динамізму, один з кращих віршів збірки — „Футбол"); Сірко в радісних і сумних пригодах пізнає довколишній світ, а з ним Автор знайомить із світом і свого малого читача. Нотки гумору, часом дотепні закінчення („відгадай тепер, читачу" що Сірко в калюжі бачив?" та ін.), влучні порівняння, на зразок барана, що здався Сіркові дивовижним псом, — сприяють тому, що малі читачі (не молодь!) з цікавістю прочитають збірку.

Д-р Дмитро Бучинський (з Мадриту) напевно не мав під рукою книжечки „Пригоди Сірка Клаповухого" Степана Риндика. Інакше він без сумніву включив би її в список розгляданих дитячих книжок за 1961-ий рік. (Стаття „Що читати" в „Українській Думці" за 12-го квітня 1962-го року), і справедливо порадив би батькам придбати цю книжку для малих читачів. Клаповухий Сірко з його дивовижними пригодами напевно додасть радости нашим малим читачам — радости пізнання світу.

Леонід Полтава

З наукових конференцій УВАН у ЗДА

Доповідь д-ра А. Берльштейна про жидівські духові рухи на Україні

25-го березня 1962 р. відбулось засідання Комісії для вивчення історії українсько-жидівських взаємин, на якій д-р А. Берльштейн зробив доповідь про жидівські духові рухи на Україні.

Доповідач почав з твердження, що українці мало знають про духові рухи серед жидів, хоч жиди віддавна живуть на Україні. Ця непоінформованість взагалі характерна для слов'янських народів. Завдання сьогоднішньої доповіді — дати огляд жидівських релігійних та духових рухів, які проявлялися на Україні.

Д-р Берльштейн говорив про вплив Кабали на Україні, який поширився після розвитку сабатіянізму. Останній виник у Туреччині, але знайшов кращий ґрунт для розвитку на Україні. Кабала — це містично - релігійна філософія. Серед жидів, що жили у слов'янському світі почала поширюватися у 16-му столітті, на Україні значно поширилась за часів Хмельниччини. З'являлись псевдо-Месії та псевдо-пророки. В різних формах цей рух жив до 18-го століття. Найсильнішою формою його був франкізм, який народився на Поділлі.

Релігійне вчення — хасидизм прийшло в час соціяльного непокою, як реакція проти кагалу. Зокрема послідовники хасидизму вірили у Бальшема — новітнього Робін Гуда, що наче жив у горах і допомагав бідним. Цей рух існував ще на початку 20-го століття. Доповідач особисто зустрічав у Карпатах людей, які розповідали леґенди про Бальшема.

Хаскала — просвітній рух у Галичині і південно-західній Україні, що виник під впливом німецьких жидів. Найбільше виявився у Бродах, де завжди були сильні німецькі впливи.

Д-р Бельштейн спробував дати відповідь на питання, чому всі ці рухи поширювалися на Україні. Він запропонував два пояснення: значний ступінь свободи у південній Україні, а також наявність певних умов, що сприяли прийняттю месіянізму. Була певна залежність від соціяльних рухів на Україні.

Л. Д.

200,000 робітників річно втрачатимуть роботу внаслідок автоматизації

Гарріман, Н. Й. — Два співробітники департаменту праці Ліон Ґрінберґ і Е. Клаґ видали публікацію, в якій передбачають на основі дотеперішньої статистики і практики, що кожнього року коло 200.000 робітників втрачатимуть працю внаслідок автоматизації праці і інших технологічних винаходів. Так буде в найближчих роках цієї декади. Обидва автори заявили на зборах Американської Асамблеї, що внаслідок механізації праці найбільше потерплять промислові робітники. Клаґ і Ґрінберґ гадають, що автоматизація праці поширится ще і на інші зайняття поза промислом, і число безробітних може бути ще більше, як передбачається. Уряд, працедавці, представники робітничих організацій і громадянства повинні дбати про те, щоб робітники мали затруднення в інших підприємствах після втрати праці внаслідок механізації праці.

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ — З НОВИМИ УСПІХАМИ Й ЗАВДАННЯМИ

Минулого року, в Дітройті відбувся концерт Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка під керуванням П. Потапенка.

На цей день припав також виступ Ленінградського балету. І ось, рецензент газети „Фрі Пресс", відзначаючи вийняткові голосові й музично - інструментальні особливості Капелі, успіх її концерту, підкреслює, що Капеля є втратою для Совєтів. Той же самий рецензент помістив поруч рецензію на Ленінградський балет.

Але треба шкодувати, що рецензент не розвинув далі своєї думки. Чому ж досі тут ніхто не зацікавився Капелею, щоб використати її для протиставлення совєтським пропаґандивним впливам? Хіба тому, щоб Капеля марнувалась, а здібні її співаки й інструменталісти зневірялись і калічились на фабриках, в той час, коли Совєти використовують для своєї розкладницької роботи в цій країні так званий „культурний обмін".

Ніби на поєдинок, поставив рецензент поруч Капелю й „модерний російський балет", утримуваний державою, привезений сюди й протеґований нею. Мабуть, що не випадково підкреслив він у рецензії високу мистецьку вартість Капелі, вказуючи, що Совєти втратили в ній для себе мистецьку силу, якою могли б пишатись.

За останній короткий час майже в межах Дітройту це був третій виступ Капелі з концертом виключно для американської публіки, що приніс їй великий мистецький і ідейний успіх на такому широкому форумі, який можна рівняти з її виступами в Кобо Голл на Інтернаціональному Фестивалі Свободи чи на Артс Фестивалі в Бірмінґгем.

На цей раз концерт відбувся у великій модерній залі авдиторії Форда, недавно збудованій для культурних потреб міста. За 11 років перебування в Дітройті Капеля не мала ще самостійного концерту в цій залі. Концерт відбувся з шевченківською програмою і під титулом вшанування великого поета України у соту річницю його смерти. Організатором, і спонзором виступу Капелі була організація Крищен Калчюр Серіес Програм, залю виповнювала майже двотисячна американська публіка. З нагоди концерту Капелю привітав губернатор стейту Мишиґен телеграмою, яку прочитав присутній мейор Дітройту Міріяні, та висловив привітання і добрі побажання від себе також.

У програмі були виконані ліпші речі з репертуару Капелі — Лисенка Кантата, У туркені, Ой, нема ні вітру, ні хвилі; Стеценка — Ой, злітались орли та інші. Обидва розділи програми замикались в'язанкою веселих народних пісень і танцювальних мелодій, що обумовлювалось виступом танцювальної групи в фінальних частинах розділів. Концерт, отже, не був обрядовою академією, а скорше складавсь на маніфестацію мистецької обдарованости народу, з якого вийшов геніяльний Шевченко.

Капеля має свій талант: позначений шевченківським звучанням у найширших його виявах — від героїчного епосу — до кольоритно чутливої лірики. Кожний її виступ, кожна пісня і клясична річ у виконанні Капелі, позначена присутністю духовного образу Шевченка, ім'я якого вона носить. У цьому захований і мистецький чар і ідейний образ нашої Капелі, що його розпізнає американський слухач на її виступах і захоплений ним цінує нашу Капелю. Це теж мистецтво!

У цій площині ми можемо спостерегти джерело того явища, від якого може залежати майбутнє існування нашої Капелі — американська суспільність починає цікавитись Капелею, вона буквально відкриває її для себе останнім часом. Мабуть не буде тільки комплиментом, коли президент організації Крищен Калчюр Серіес Програм, яка спонзорувала концерт — о. М. І. Стенлі, обіцяє докласти старань, щоб допомогти Капелі. А директор проєкту будування в Дітройті Інтернаціональної Дільниці, п. Шемі. каже, захоплений концертом, що він подбає, щоб у дільниці було приділене належне місце українській етнічній групі, з побудованим театром, у якому могла б постійно виступати Капеля. Капелею цікавиться директор служби зв'язків для культурної обслуги в Америці, що добирає мистецькі ансамблі для такої обслуги і влаштовує їм виступи.

Очевидно, що шлях до цих зацікавлень Капелею був довгий, коштував багато праці й зусиль, але остаточно вияснився через успішні виступи Капелі перед американською авдиторією з концертами в останні часи. Це був не випадковий шлях, а свідоме прямування керівництва Капелі: нові успіхи відкрили нові можливості й поставили нові завдання. Вони зобов'язують Капелю і її керівництво відчути всю відповідальність за ці завдання і бути приготованими до них вповні.

Захоплююче враження у глядача викликав виступ танкової групи у поєднанні з Капелею. Дуже добре, що мистецький провід Капелі впровадив танок до пісні й музики національний наш танок — нашу гордість і красу не в меншій мірі, як пісня й музика.

Поєднання танку з піснею й музикою збільшує сценічність концерту Капелі. Воно вимагає й доброго розв'язання режисерського. Оригінальна й молода танкова група „Метелиця" з Шикаґо виявила всі дані стати добрим доповненням до Капелі.

По суті для такого поєднання ще не було прикладу. І нам здається, що його можна найти у фолкльорному синкритизмі, коли звернутись до зразків народного хороводу в гаївках, веснянках, обжинкових сценах чи колядкових і щедрівних старовинних процесіях.

Ми зовсім не збираємось пропаґувати етнографізм й фолкльористику в мистецтві, але хочемо беззастережно відкинути, зокрема у відношенні до Капелі Бандуристів, хибне розуміння так званого модернізму в мистецтві, від якого адепти його просто вчаділи.

Свого часу були намагання „модернізувати" Капелю. Сьогодні зайво сперечатися з ними, бо то була, скорше, вульгаризація. І дуже добре, що Капеля не піддала тим намаганням, що вона зберегла своє національне обличчя.

П. Марчевський

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТОК

Автор цих слів вже декілька разів „вішав пси" на наш Дітройт за подвійні національні святкування. Сьогодні може цей осередок він похвалити за його корисні починання.

Без претенсій вичерпати всі дітройтські позитиви, без наміру когось, чи щось промовчати маємо честь нагадати, що 1. в Дітройті живе і працює славна Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка; 2. в тому місті діяв Оперний Ансамбль Б. П'юрка; 3. там Зенон Тарнавський із своїми ентузіястами мають відвагу братися до Гофмансталевого „Єдермана"; звідти мин. року Бранка Кривуцька (під знам'ям одного з відділів Союзу Українок Америки) привезла до Клівленду предтечу пам'ятних Лесиних Днів — готове свято Лесі Українки, з доповіддю, деклямацією, співами й виставою „Одержимої"... Додайте сюди таку всенародну канону, як „Лис Микита", чи не єдину в Америці українську гокейну дружину („Черник") і виявиться, що з Дітройту проміннює світло на всю Америку.

Від декількох років український Дітройт втішається ще одним козиром: Капелею Бандуристок, що діє при Осередку СУМА ім. Пилипа Орлика. Коли автор цих рядків вперше почув цей ансамбль на Здвизі СУМА в Клівленді чотири роки тому, — негайно написав фейлетон, на нуту: От кого б то в світ для пропаґанди вислати...

За чотири роки багато змінилося в Дітройті, зокрема в Капелі Бандуристок: знавці запевняють, що зміни в складі цього ансамблю переходять 90 відсотків. За вийнятком декількох досвідчених співачок — тепер це „поголовно" учнівська і студентська ідейна молодь, що вчиться гри на бандурі, з того декілька — діти вже тут народженої генерації.

Невтомний учитель і янгол - хоронитель ансамблю, Петро Потапенко, сам дивується, коли ці дівчата, при всіх своїх шкільних і домашніх обов'язках, знаходять час на вивчення гри на незвичному інструменті й засвоєння репертуару пісень. Нагадавши мою колишню ідею міжконтинентального турне бандуристок, бравий диригент дістав страх перед... мою відвагою, мовляв, треба ще довшого часу на опанування бандури, на гармонізацію, на збирання досвіду. Проте я за бандуристок не боюся, тому, що це дівчата.

Чоловічі бандуристи дають нам духа України, жіночі бандуристки — її душу. На концертах бандуристів ми мали змогу чути „ерзац" жіночих роль і голосів у виконанні ліричних теноріз. Але чи може якийсь тенор викласти так на долоні жіноче серце й долю, як Валентина Биковець? Або, чи може чоловічий хор передати жіноче сприймання повстанських пісень так, як це роблять бандуристки? Послухайте одних і других власними вухами і скажете: виключене — для цього просто треба бути жінкою!

Насувається висновок: об'єднані сили бандуристів обидвох родів дали б повну, абсолютну красу. Петро Потапенко, на такий висновок гірко усміхається: Пане! Чуда можна б творити, якби так люди тільки розуміли наші інтенції і йшли нам назустріч. Облишімо покищо на боці мрії. Передайте нашу публічну вдячність цим дівчатам — за повний посвяти труд, їхнім батькам — за зрозуміння справи й наших інтенцій, Осередкові СУМА ім. П. Орлика в Дітройті — за опіку й допомогу, та всім учасникам наших виступів — за моральну й матеріяльну піддержку.

Свідомість, що ці мої рядки появляться в друку тим скоріше, чим будуть коротші, — не дозволяє зайнятися докладним обговоренням програми концерту. Прихапцем подаємо прізвища бандуристок-солісток. Поза згаданою Валентиною Биковець, що в ансамблі грає таку ж ролю як Цюра в чоловічих бандуристів, сюди належать: Галина Кравченко (силою й певністю голосу заслуговує назви „жіночого Зайферта"), Людмила Савченко, Галина Бабій, Оля Денисенко і Христина Липецька. А решта? — Я певний того, що заки побачимося з нашими милими бандуристками, ще раз — в списку солісток буде кожна з них. За те порукою може бути і звичай у Капелі Бандуристів і поєднане з появою вмінки двосудного диригента обидвох капель, Петра Потапенка.

О. Гайський

● Американські бази в Японії будуть скріплені новими ескадрилями суперсонічних ракетних військових літаків типу Ф-105 Д „Тандерчіф", які летять із швидкістю 1,400 миль на годину й можуть перевозити атомові та водневі бомби. Від деяких американських баз в Японії до комуно - китайського міста Шангаю є в повітряній лінії не більше як 500 миль.

ВИСТАВКА КАРТИН ВАСИЛЯ ПАНЧАКА В БАЛТИМОРІ, Мд.

На запрошення балтіморського Відділу Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч" маляр Василь Панчак уладив в Балтіморі виставку своїх олійних картин від 23 до 25 березня.

В залі названого Т-ва він розвішав понад 30 картин, різних тематикою і способом малювання. Гірські американські красвиди з бистрими потоками нагадували українські Карпати, а женці на золотих ланах пшениці, сільські церкви, китиці бузка, соняшника та інших квітів навівали спогади про роки молодости в Краю. Портрет балетниці і темпераментні танцюристи в аркановому колі додавали виставці різноманітности. Найбільш притягала увагу глядачів невелика картина, що представляла берізку. Ця картина швидко щезла з виставки, хтось її набув.

Більшість картин на виставці була в реалістичній манері. Та крім них мистець виставив теж декілька своїх модерних картин, як, наприклад, „Осінь" з деревами, зображеними при помочі довгих, нерозривних ліній, або хмари над нюйоркським красвидом з хмарочосами передані хвилястими лініями. Картини Панчака - експресіоніста, як його називають деякі американські рецензенти, нагадували балтіморцям деякі картини Ван Гоґа, що їх вони останньої осени оглядали на великій виставці цього голляндського маляря в балтіморському „Музею Мистецтва".

Картини Василя Панчака свідчать про високу мистецьку культуру і технічну майстерність їх автора, що оперує широкою гамою яскравих кольорів. Вони говорять теж про те, що хоч Василь Панчак уже понад 50 років в Америці, де здобув малярське звання, проте він не затратив української душі, яка ліризмом пробивається в усіх його картинах, навіть в модерних, а зокрема в його пейзажах. Його картини теж стверджують факт, що мистець у постійних розшуках за новою формою вислову, що він намагається тримати крок з новішими напрямами малярського модернізму.

Виставка В. Панчака мала численних відвідувачів, а коли взяти до уваги, що мистцеві вдалося продати кільканадцять виставлених картин, то вона була успішна.

Крім того його виставка розбудила між балтіморцями зацікавлення творами образотворчого мистецтва, що було висловлене численними суґестіями відвідувачів виставки, щоб уладити на терені Балтімору виставки картин теж інших українських малярів.

Недоліком виставки був брак каталогу, як теж брак доповіді про малярську творчість В. Панчака. Такої доповіді не могла заступити зустріч громадян з мистцем „при чайку", на якій безладно говорилося на теми образотворчого мистецтва, ані теж летючка про відкриття виставки з уривками різних рецензій про картини Панчака.

Т-ву „Самопоміч" належиться щира подяка за культурну імпрезу, що нею вона обдарувала балтіморських громадян цієї весни.

В. К.

Елізабет, Н. Дж.: „Веселий Вечір" Пласт-Приюту

Дня 10-го березня 1962 р. „Пласт - Приют" в Елізабеті, Н. Дж., влаштував „Веселий Вечір".

Імпрезовий реф. „Пласт Приюту", відкриваючи „Вечір" і вітаючи публіку скромно зазначив, немов для оправдання, що „не мав „Пласт-Приют" клопоту, та забажав дати громаді, подібно як у минулому році, „Веселий Вечір". Ви, дорогі гості, осудите, чи буде він веселий чи ні".

Конференсьєрку провадили: відома з своїх сценічних виступів пані Валя Калин та інж. Богдан Бемко. Пані Валя заторкнула культурною сатирою декілька льокальних справ, згадуючи при тому громадян, що займаються цими справами. Анекдоти та дотепи приймала публіка зі зрозумінням та вдоволенням.

На програму склалися: Жіночий квартет, в складі пп. Лесі Яськів, Наді Піньковської, Ніллі Юхневіціюс і Іванни Бемко. Відспівав „Баркаролю" — Людкевича, „Червоні маки", та в дальшому виступі „Марічку" і „Верховину". Голоси зіспівані і звучали мило та гармонійно. Монолог Гриця Зозулі „Дивізія" виконав п. Степан Магнет.

Чоловічий квартет заповідала п. Валя „квартет трьох Романів і одного Богдана" (проф. Левицький, — д-р Граб, п. Яськів і інж. Бемко) виступав двократно з піснями „В гаю зеленім" та „Коломийки" — Колесси, відтак танго „Львів" — проф. Р. Левицького з милозвучним баритоновим сольом самого композитора, та „Серенада" — Маршнера. Вдатним був повний гумору скеч „Розбите дзеркало" у виконанні пп. Галини і Степана Магнетів та інж. Бемка. П. Валя Калин виступала з монтажем „Веснянє" — від якого справді повіяло нашою рідною весною. Врешті скеч „При війську" — в якому виступали пп. Св. Магнет і А. Мицьо. На закінчення цілий ансамбль відспівав танго „На добраніч". Пластова оркестра „Темпо" під проводом п. І. Коваля своїми вдатними виступами започаткувала та закінчила „Вечір". Акомпаніювали: пп. Марійка Кривокульська, Люся Вербовська, і Ігор Олинець. Жіночий квартет підготовив інж. Б. Бемко, чоловічий квартет проф. Р. Левицький.

Треба зазначити, що вечір був на культурному рівені, а як на аматорів дуже вдало переведений. Ціла імпреза робила приємне враження. Публіка була добірна, між іншими бачили ми місцевого пароха о. Р. Боднара, який про імпрезу згадував в церковних оповіщеннях та заохочував громадян до участи; було чимало позамісцевих громадян. Улаштовування того роду вечорів повинні наслідувати й сусідні громади.

Признання належить аранжерам, зокрема інж. Б. Бемкові, який організував програму і дав до неї великий вклад праці. Його повна гумору конференсьєрка та свобідна поведінка на сцені вказують про його хист до таких виступів. На велике признання заслуговують виконавці, що не жаліли труду та часу на проби та голова „Пласт-Приюту" п. Яськів, а вкінці пані за улаштування товариського чаю для членів і гостей після імпрези.

Все це дало не тільки миле вроження, але й родинне тепло. При такому чаю учасники у свобідній гутірці обмінюються думками та заввагами, тоді теж творяться пляни майбутньої суспільної праці.

В. Б.

ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКИХ ПИСАНОК НАД ПАЦИФІКОМ

За останні три місяці відбулися виставки українських писанок у Песіфік Лютеран університі, Такома, де учить Ф. Луців німецької та російської мов. Ті самі писанки були на виставці у Публічній бібліотеці у Такомі, Вашинґтон.

Останні три тижні наші писанки виставлені у новозбудованій бібліотеці м. Сієтелу.

Є надія, що ті писанки будуть ще й на виставці.

Писанки роботи пань Луців, Л. Перчишин і М. Процай з Міннеаполісу.

Ф. Луців

Відпочинкова оселя „Діброва"

Зблизька і здалека з'їжджаються у відпочинкові дні старші і молодші на Діброву, що лежить 40 миль від Дітройту.

З-поміж численних річних зборів наших товариств, треба відмітити збори Діброви, які відбулись 18 березня. Велика кількість членів на зборах свідчить про заінтересування громадянства тією організацією. Це вже 8-мі зчергі збори Діброви. Група свідомих наших громадян закупила 8 років тому 120 акрів землі разом з озером і створила корпорацію, яка мала заряджувати тією оселею. Купно фінансовано в цей спосіб, що члени - основники затягнули позичку в нашій кооперативній касі Самопоміч і за ті гроші купили оселю. Довг мав бути сплачуваний із розпродажу парцель, виділених на західній стороні озера. Продаж йшла поволі, хоч ціни були дуже низькі. Ще й досі залишилось 7 нерозпроданих ділянок. Щоправда охочі з-поміж чужинців є, але корпорація хоче зберегти оселю для українців.

Довги основників давно вже сплачені й ніхто з них не мусів щонебудь платити за свою готовість прислужитись „Діброві". А втім — банковий морґедж і невеликий довг у Кредитівці тяжить ще на Оселі.

З приходів, які одержувала „Діброва" із продажу парцель, сплачувано довг та розбудовувано оселю. Це потягло за собою великі видатки. Побудовано пляжу до купання, куплено кілька дерев'яних домиків, перероблено один старий дім на модерний мотель, приведено до порядку існуючі старі домики. Це піднесло вартість діброви далеко поза дол. 100,000. Але щоб зробити з неї модерну оселю, треба ще дальших інвестицій, а саме на поширення пляжі, будову спортової площі з біжнею, відмалювання будинків, нищення трійливих рослин, засаджування молодих деревець і т. п. З біжучих приходів, які має Діброва, можна покривати адміністраційні витрати та сплачувати морґедж. Але на дальші інвестиції не вистачає. За позички треба платити високі відсотки. Потрібні на розбудову фонди найкраще було б дістати через вплачування податкових уділів, присднування нових членів або через добровільні позички членів. Власне під час річних зборів, деякі члени відгукнулись на заклик дирекції і заявили готовість дати Діброві 100-долярові безпроцентові позички.

Ті всі фінансові проблеми порушувано у звітах Ради Директорів і над ними йшла дискусія. Крім голови Ради Директорів п. Томкова, звітували інж. Варивода, голова Управи і п. Ухач, який подав фінансовий звіт.

На пропозицію голови Контрольної Комісії інж. Крохмалюка уділено абсолюторію уступаючим членам Ради Директорів.

Після доповняльних виборів склад Ради Директорів такий: З. Томків — голова, В. Несторович — заст. голови, Л. Маринюк — секретарка, Я. Варивода — гол. управи, С. Юрків — буд. реф., О. Серафин — голова орг. фін. комісії, Р. Кордуба — реф. уділів, С. Лазуренко — фін. реф. і А. Ромах (на час його недуги кооптовано Ф. Липецького). Склад Контрольної Комісії: С. Слюсарчук, Р. Крохмалюк і М. Віхорек.

Чай і традиційні пампушки та товариська гутірка склались на розвагову частину зібрання. Також був висвітлений гарний фільм, накручений п. Томковим, головою Діброви.

На фільмі показано цікаві моменти із дозвілля на пікніках, які відбувались на Діброві, починаючи від 1955 року.

Треба ствердити, що Діброва стала дуже популярною між нашою громадою і є багато людей, які відвідують часто Діброву не тільки літом, але також зимою. Вона служить для них місцем відпочинку та розваги, вони набирають тут сил для праці.

Було б побажаним, щоб наші громадяни піддержували більше Дирекцію Діброви в її праці та допомагали їй матеріяльно та даровою працею в дальшій розбудові. Дітройт може бути гордий з того, що має таку чудову та мальовничу оселю, якої можуть позавидувати йому інші міста, де є більші українські скупчення.

При видатнішій піддержці громади можна зробити із Діброви модерну оселю, якої не мають інші національні групи в метропол. Дітройті.

В. Ш.

ЛЕНТА Й ТОПІРЕЦЬ

Це були відзнаки „Січей", символи того величавого народнього руху, що 5-го травня 1900 вийшов з села Завалє, пов. Снятин (Західна Україна), поширився в Галичині і на Буковині, а навіть за Збручем і за Карпатами впливав на національну свідомість наших людей.

Відзнакою звичайного члена „Січі" була малинова, кошового — синьо - жовта лента. Інші члени старшини мали ленти в різних красках. Напис на ленті, жовтою волічкою вишиваний: „Січ" в... (назва села чи міста). Всі „січовики" чи „січовички" перевішували ленту через плечі, з правого на лівий бік. Крім того кожний „січовик" носив топірець.

Ту ленту і топірець ненавиділа австрійсько - польська шляхта й адміністрація.

За ту ленту і топірець багато з них сиділо по австрійсько - польських тюрмах, але водночас ще глибше в їхні серця запали ті символи національного відродження!

„Поховайте мене в січовій ленті!.." — казали вмираючі „січовики" не тільки на рідних землях, але і в Канаді та в ЗДА, куди вони враз з тою січовою лентою втікали, шукаючи кращої долі.

Коли „січовики" вправляли дерев'яними топірцями, а було це в початках січового руху, — польські газети підняли крик, що — „руські хлопи збираються різати сокирами панів!..", а на Гуцульщині з'явилося навіть військо для „усмирення хлопського бунту"!..

Чвірками машерує „Січ"... Лунає бадьорий січовий марш, а — „Гей, на переді кошовий, гей, як той орел степовий!" — веде свої карні січові лави на площу. Це січовий фестин має бути в селі, або Січове Свято у місті: руханкові і протипожежні вправи, виступи хорів, зразкові народні танці, всякого роду ігри (на січовому фестині), промови...

„Січ" навчила село національної гордости, самопошани, карности, єдности! „Січ" вела завзяту боротьбу з п'янством, неграмотністю. „Січ" часто впливала на хід виборів до громадської ради, сойму і парляменту. „Січ" — відродила село!

У „Пропам'ятній Книзі" що її до друку приготовляє комітет в Едмонтоні, читачі матимуть повний образ з життя „Січей". Між спогадами в книзі будуть і такі, що їх дослівно з пазурів смерти удалося врятувати, спогади тих, які вміжчасі відійшли від нас. Січові пісні з нотами до найважніших з них, вірші, січового змісту статті на січові теми, понад 80 оригінальних січових світлин — все це буде історичної ваги пам'ятником січовій ідеї і соткам тисяч її послідовників!

„Січовики" гордилися своєю лентою і топірцем, вважали їх за символ національного відродження, віри в перемогу української правди! Чи ж не є обов'язком всіх нас, які вийшли на еміґрацію не ради особистого вигідного життя, але, щоб голосити у світі слово правди про Україну, сказати його не тільки у власному, але й в імені мільйонів тепер мовчазних братів і сестер на Україні, чи ж не є нашим обов'язком, не тільки словом, але й ділом, передплатою на адресу: P. Paush, 11023 — 133 Street, Edmonton, Alberta, Canada, вможливити видання книги „Січей"?

У 62-гі роковини оснування д-ром К. Трильовським першої „Січі" — виконаймо один з наших обов'язків і ділом докажімо, що заслуговуємо на назву „політичної еміґрації".

Видавничий Комітет Книги „Січей в Едмонтоні.

МИСТЕЦЬ - МАЛЯР ЛЕВ ГРИЦАЙ ВИЇЗДИТЬ ДО ЗДА

(сдо) В неділю 6-го травня цього року в маленькій українській церковці на Саранді, де парохом є о. Мик. Куницький, колишній УСС, відбулося з участю Преосв. Кир Андрія Сапаляка, урочисте посвячення фресок, що ними розмалював мистець Лев Грицай всю цю церкву.

А вже на другий день, 7-го травня, мистець Лев Грицай, дуже в Буенос Айресі цінений, бо дуже радо віддавав свій мистецький талант на прикрашування різних громадських підприємств, відлетів із дружиною до Ню Йорку.

Документальні фільми про Бразилію демонстровані в будинку УВАН у ЗДА

3-го березня 1962 року в будинку УВАН у ЗДА були показані три документальні фільми про Бразилію, роботи українського кінорежисера і оператора Юрія Тамарського. Фільми кольорові і звукові з типовою бразилійською музикою і оригінальною індіянською з співами, записаними автором фільмів у далеких джунґлях.

Перший фільм „Три столиці Бразилії" показав міста Сальвадор, Ріо - де - Жанейро і Бразилію. Місто Сальвадор було першою столицею Бразилії ще за часів рабства і колоніялізму. Фільм показав цікаві архітектурні пам'ятки, старовинні вулиці й будівлі, церкви й манастирі в стилі барокко. Ріо - де - Жанейро, одне з найкрасивіших міст світу, було другою столицею Бразилії. Фільм відтворює красу природи навколо міста і його багату архітектуру. Цікавий момент фільму — екзотичні танки на океанському пляжі, часом просто у воді, у виконанні пари „коріоків" — як звуть місцеве населення. Третя столиця має ту ж назву, що й країна. Будівництво міста Бразилії почалось 1957 року і за три роки виросло модерне місто з будинками ультрамодерної архітектури, уміло показаними на фільмі.

Другий фільм Тамарського — „Індійці Бразилії" показує племена індійців, майже незрушені цивілізацією, що живуть у глибині джунґлів у басейні річки Шінґу, коло Амазонки. Перед глядачем проходить повсякденне життя індійців: чоловіки на пироґах вирушають ловити рибу, жінки купають дітей у річці, потім приступають до хатньої роботи. Докладно знято процес виробу борошна з коріння рослини „мандіока"; між іншим показано, як промиванням у воді знешкоджують отруту, що міститься в цьому корінні. Індійські дівчата зняті в час, коли вони зайняті своєю красою. Вони не фарбують, як цивілізовані жінки губ, очей, чи волосся, зате смарують ціле тіло саморобною червоною фарбою та роблять малюнки на ногах. Закінчується фільм про індійців ритуальним весільним танком, співи й музика були теж записані на місці.

Третій фільм показав величезний острів Бананал на річціАроґуайа в центральній Бразилії, заселений індійцями. Там тепер побудовано аеродром і творять новий туристичний ресорт. Також показано Сан Павльо, найбільший індустріяльний центр у всій Латинській Америці. Закінчується фільм показом водоспадів Іґуасу, надзвичайної величности і краси.

Фільми кінорежисера і оператора Ю. Тамарського поєднують документальність і мистецтво. Автор фільмів надзвичайно тонко і майстерно показав природу і людей Бразилії — і у великих містах, і в джунґлях. Для багатьох ці фільми прийшли як відкриття незнаної досі природи і нових сторінок життя модерного людства.

Л. Д.

БАТЬКИ! Запишіть замолоду Ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами Батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їй кращу будучність, а нашій громаді у вільнім світі нового свідомого члена.

УКРАЇНЦІ І ВИСТАВКА В СІЕТЛІ

Почуваюся до обов'язку повідомити українських відвідувачів Всесвітньої Виставки у Сіетлі, стейт Вашинґтон, що там живуть і наші люди, і хоч ніхто докладно не обчислив (кажуть, що там живе від 100 до 200 наших родин), що там існують їх три церковні громади ще не вповні зорганізовані, про те вони є. Прошу не дивитись в телефонічну книжку за словом "Ukrainian". Його, на жаль, ще нема.

Є вже не зле зорганізована православна українська церква св. Тройці під керівництвом канадійського українця п. Миколи Демка (дім: 1414 N.W. — 105, Seattle.; ресторан „Рандеву", 2320 — 2nd Avenue, недалеко виставки).

Душею цієї громади є родина Ігоря Шевченка з двома синами. Вони живуть при 843 N.E. 84th Street.

Українська католицька церковна громада Пречистої Діви Марії Зарваницької відбуває свої місячні Богослуження у каплиці св. Якова, а настоятелем є о. С. Чеховський, парох у Вікторія, Б. К., Канада. Адреса: інж. Бемко 8153-12 С. В. Сієттел; і Марія Бек 11831-16 Аве Савт.

Українська Євангельська Баптистська церковна громада міститься у власнім будинкові при 9056 — 8th Avenue N.W., Seattle. Це одинока група, що має свою сталу школу української мови, до котрої ходять і діти із других українських церковних громад. Учителями у школі є родина Миколи Панченка, 1103 N.W. 61st Street.

Майже всі ці наші групи сподіються гостей з других околиць, мріють, що багато з них полюбить клімат й околиці і приступлять до їхніх церков.

Автор цих рядків радить тим, що шукають праці і хочуть пізнати гори з лагідним повітрям — хай сконтактуються з цими людьми. Всі ті, що хочуть закладати наші союзи, тощо, і не бояться громадської праці, хай їдуть сюди бодай на відвідини.

Федір Луців,
Pacific L. University
Tacoma 44, Washington.

З ДІЯЛЬНОСТИ МЕТРОПОЛІТАЛЬНОГО ВІДДІЛУ УККА В ДІТРОЙТІ

Відділ Українського Конгресового Комітету Америки метрополії Дітройту, під довголітнім головуванням, спершу адв. Ст. Луцького, а далі д-ра Дениса Квітковського та в останніх двох роках під головуванням проф. д-ра Григорія Тренда і його діючого заступника, проф. Стефана Віхара, є, мабуть, одним із небагатьох відділів у ЗДА, що розвивав широку політичну акцію серед американського й закордонного світу. Тепер очолює цей відділ ред. Михайло Бажанський. Пригадати тільки такі акції: пресову конференцію з приводу 40-ліття самостійности України, а пізніше соборности України, що в них взяли участь губернатор і секретар стейту, заступник мейора міста, ціла серія представників політичного світу, вся місцева американська й інших національностей преса, консулі або їх заступники: Франції, Німеччини, Финляндії, Швеції і ін; внаслідок цієї акції чужинні консуляти запрошують цей відділ на свої більші імпрези; надзвичайно успішний протест проти профанації імени сл. п. Симона Петлюри на телевізії в Парижі; протест проти висилки наших людей на Коренку під час відвідин Хрущова в Парижі; надзвичайно успішна маніфестація і пікетування проти відвідин Мікояна в Дітройті, що її широко коментувала місцева і світова преса, взяли участь, під проводом та ініціятивою метрополітального відділу УККА, всі національні групи метрополії Дітройту, включно з мадярами і поляками; велика Академія Мазепи, а в 1961 році величава Академія Шевченка в найкращій залі Дітройту, під патронатом губернатора стейту, мейора міста, голов всіх церков включно з жидівською, президентів університетів, тощо.

Найновіша акція метрополітального відділу УККА в Дітройті — це надзвичайно успішна конференція 4 травня ц. р., з одним із членів Інтернаціонального Олімпійського Комітету, індустріялістом п-ном Дагласом Ф. Рóбі, що їде в червні на річну конференцію ІОК до Москви й обіцяв підняти там справу виступу України на Олімпійських Ігрищах, як самостійної нації, а не як члена СССР, або „Росії", як це „популярно" називає світова преса Совєтський Союз.

Мало замітну й мало знану, але плідну наслідками, акцію перевів метрополітальний відділ УККА в Дітройті своїм меморіялом і листами в справі звільнення з тюрми митрополита Української Католицької Церкви Кир Йосифа Сліпого. На цю тему були вже малі згадки в „Свободі" в місяці лютому, але ми хочемо якраз цій акції присвятити більше місця, бо була вона єдиною того роду акцією на терені північної Америки й мала досить поважний успіх.

5-го лютого Відділ, за підписом тодішнього, голови, д-ра Григорія Тренда, вислав обширний лист і декларацію в справі переслідування релігії в Україні до Діна Раска, державного секретаря ЗДА, У Танта, діючого генерального секретаря Об'єднаних Націй та до Адлея Стівенсона,на, американського амбасадора до Об'єднаних Націй, з проханням інтервеніювати перед урядом СССР, щоб припинив релігійні переслідування й звільнив із тюрми митрополита Йосифа Сліпого та всіх тих, що були ув'язнені з причини релігійних переконань. В супровіднім листі підкреслено боротьбу українського народу за повну державну самостійність і його поневолення Москвою.

Цей крок метрополітального відділу УККА в Дітройті мав широкий відгомін у місцевій пресі, особливо обширну статтю написав Джеймс К. Андерсон у „Дітройт Нюз", найбільшому місцевому американському щоденнику.

Перший відгук прийшов від Секретаріяту Об'єднаних Націй. В листі з 12 лютого секретаріят відповів, що одержав листа й декларацію та, що згідно з резолюцією 728 Ф (XX III) Економічної і Соціяльної Ради, декларація буде передана всім членам Комісії Людських Прав та заінтересованим державам, іншими словами делеґації всіх держав одержуть інформації в справі поневолення України, в тому її Церкви й переслідування її ієрархів. На запит секретаріяту, д-р Г. Тренд згодився, що при інформації можуть користуватися його іменем. Приймаються й довірочні інформації, без подання автора інформації — з відомих нам причин.

Дещо спізнено, бо аж 23 квітня прийшла відповідь від амбасадора А. Стівенсона з вибаченням за спізнення через навал кореспонденції, з зазначенням, що Декларація відділу УККА була вже давніше переслана до відповідних чинників у Вашинґтоні, бо, як сказано в листі, „Американський уряд мусить дуже обережно трактувати такі питання, щоб не пошкодити якраз тим людям, котрим Ви хочете допомогти, і це було причиною, чому Ваш лист і декларацію вислано до Вашинґтону до розгляду, і надіємося щасливої розв'язки порушеної справи".

Відповідь із Державного Департаменту у Вашинґтоні, за підписом п. Роберта І. Овена, шефа політичного департаменту для справ СССР, наспіла 12 квітня. Це обширний лист, дві з половиною сторони друку, з двома залучниками, „Студії Випадків Совєтського Імперіялізму", та лист - декларація амбасадора ЗДА до Об'єднаних Націй від 25 листопада 1961 року в справі колоніялізму, з натиском на комуно - московський імперіялізм і комунізм, з зазначенням, що ЗДА обзнайомлені й „затривожені постійними звідомленнями про акти насильства уряду СССР над релігійними групами інших елементів населення СССР, котрі відкидають або не підпорядковуються комуністичній програмі". Переслідування релігії в Україні та в інших частинах СССР є зразком загальної політики насильства, спрямованої проти народів різного релігійного та етнічного переконання, що живуть на територіях під юрисдикцією совєтського уряду, кажеться далі в листі. Державний Департамент, пишеться в листі, строго осуджує всі нарушення людських прав і фундаментальних вільностей совєтським урядом. Проте, читаємо далі, американський уряд не має багато засобів допомогти релігійним та етнічним групам, бо ці акти насилля „випливають з внутрішньої політики совєтського уряду". Отож, на думку Державного Департаменту, українська проблема є внутрішньою справою совєтського уряду, в неї не може вмішуватися американський уряд, тому одиноким засобом допомогти поневоленим Москвою народам, це заклик до „світової опінії", пишеться в листі, тому „є природним, що ЗДА прихильно дивляться на діяльність організацій і приватних осіб, що ефективно інформують світову опінію про такі переслідування".

Цікаво, що в згаданих вище залучниках до листа виразно вказується на факт, що в 1917-18 роках Україна проголосила була свою повну державну незалежність, що 17 грудня 1917 року „російський совєтський уряд визнав Україну самостійною державою, що в грудні 1920 року Ліґа Націй відкинула прохання України прийняти її в члени цього міжнародного тіла, не тому, що Україна є частиною СССР, але тому тільки, що „після інвазії України большевиками і майже безперервних воєнних дій від того часу в Україні, цей факт виключає можливості вільного уряду сконсолідувати свою силу в країні", то помимо всіх цих фактів міжнародного права Вашинґтон все ж таки дивиться на Україну, як частину „єдиної неділимої", а на українську визвольну боротьбу, як на внутрішню проблему СССР. З одного боку таврується СССР, як одну з колоніяльних потуг, вказується на Україну, як одну з поневолених країн і тим самим у ролі колоніяльного поневолення, а з другого боку заперечується Україні навіть статус-у „колонії", що мала б право на повну державну самостійність, як наприклад Конґо, Родезія, Ляос, мовляв, Україна це є внутрішня справа Москви...

Тому нам таки треба йти за порадою Державного Департаменту й бити у великий дзвін, щоб змобілізувати світову опінію й переконати її, що Україна є тепер поневоленою нацією, що боротьба українського народу за державну самостійність є святою боротьбою, й, що проблема самостійности України є одною з найпекучіших проблем дня, бо вільна Україна — це не тільки акт справедливости й права, але рівночасно початок упадку московсько - большевицького імперіялізму, що, як Дамоклів меч, грізливо простягся над вільним ще світом. Віримо, що ця світова опінія переконає і наш Державний Департамент, що проблема України — це не внутрішня проблема Кремлю, але принаймні така сама важлива зовнішня проблема для безпеки ЗДА, як Ливан або В'єтнам.

Метрополітальний Відділ Українського Конґресового Комітету в Дітройті від років уже працює над мобілізацією світової опінії для включення її в святу боротьбу за повну державну свободу України.

Д. К.

Стемфордський Владика Кир Йосиф Шмондюк поблагословив прапор пластунок в Ню Йорку

В Ню Йорку, осередку найбільшої Пластової Станиці, минулої неділі, 13-го травня, в авдиторії школи Святого Юра, відбулося пластове традиційне свято, в якому взяв участь Єпископ Стемфорду Кир Йосиф Шмондюк. На програму Свяченого склалося посвячення прапору 30-го Куреня Пластунок Юначок ім Софії Галечко та відмічення Свята Матері. На Свячене прибув Владика Йосиф в товаристві пароха св. Юра о д-р Ю. Катрія та о. О. Засійбиди. На порозі авдиторії привітали його голова Пласту в ЗДА, Ольга Кузьмович, голова Стониці, інж. Петро П'ясецький та голова Пластприяту, що займався влаштуванням Свяченого, інж. Богдан Соболта. Маленькі новачки вручили Владиці китицю рож. Після цього Владика, при співучасті о. Катрія і о. Засійбиди, поблагословив заставлені столи і згодом Владика поблагословив пластовий прапор, ручно вишитий в мистецький спосіб п. Зиновією Захарченко. 30-ий Курінь Пластунок, один з трьох дівочих куренів в Ню Йорку. Очолюють Курінь Марія Цісик, Адя Бойдуник, Таня Лютик і інші. Зв'язковою — опікункою куреня є пл. сен. Дарія Бойдуник. Всі членки куреня, 42 пластунок приступили перед посвяченням до сповіді і причастя.

Благословення прапору відбулося під проводом пластової старшини, а саме О. Кузьмович, П. П'ясецького та старшого пластуна Кекіша.

На мистецьку програму склалися деклямації, національні танки та гаївки, виконані місцевими новачками під проводом пл. сен. Е. Гойдиш та пластунками 2-го куреня юначок. Після благословення прапору відбулася гостина, якою керував товстмайстер пл. сен. Ярослав Падох. Це свячене відкрив та закрив голова Пластприяту інж. Богдан Соболта.

В святі взяли участь представники місцевих організацій. Від Українських Січових Стрільців промовляла колишня десятниця тієї першої української збройної формації і водночас пластунка від самого початку існування Пласту, Анна Дмитерко - Ратич. Від Об'єднання Українських Вояків склав привіт д-р І. Козак. Від СУМА Василь Яськів, від Краєвої Пластової Старшини привітала 30 Курінь її голова О. Кузьмовичева. У вступній промові Я. Падох підмітив, подвійний обов'язок пластуна: вірности Богові і батьківщині і висловив подяку Владиці Йосифові за його батьківську прихильність до пластунів, при чому згадав про незабутнього добродія і опікуна Пласту, Митрополита Андрея Шептицького. Це свято, яке зібрало велику кількість місцевих громадян, зокрема батьків пластової молоді і кількасот цієї молоді, закінчив молитвою Владика Йосиф. Після цього відбулася забава для молоді.

З українського життя в Мюнхені

Дві події стали останнього часу в центрі уваги українського Мюнхену: загальні річні збори Спілки Українських Журналістів, які відбулися 24 квітня, і засідання фракцій Української Національної Ради, яке скликав 4-го травня голова Президії УНРади.

Спілка Українських Журналістів у Німеччині — єдина, здається, на еміґрації інституція, до якої входять члени (в даному випадку журналісти) всіх українських політичних партій, що знаходило своє відображення і в керівних органах СУЖ. Цьогорічні збори на голову СУЖ перебрали В. Стахова (ОУНз), на заступника А. Мельника (ОУНс). Новою особою є В. Штелень, за партійною приналежністю член СКТСУ, теперішній секретар управи. Втретє до управи обраний Ю. Семенко. Цього року до управи не обрані члени ЗЧ ОУН і УРДП партій. Співредактор „Шляху Перемоги" В. Леник через переобтяження працею в очолюваному ним тепер Союзі вільної преси, до складу якого входять 16 пресових органів еміґрації з т. зв. сателітних країн й СССР, відмовився бути обраним на секретаря управи СУЖ. До управи СУЖ обрані також члени УСП (інж. І. Лучишин), УНДС (проф. Є. Гловінський, проф. П. Зайців) та інших партій. На загальних річних зборах журналістів радилися також, як бути з тими членами Спілки, які роками не платять членських вкладок. Згідно з статутом таких „злісних неплатників" вилучається з спілки. Але піти на такий крок ніхто не відважився. На почесного члена СУЖ обрано д-ра М. Коновальця.

4-го травня відбулася нарада фракцій УНРади. На початку року голова УНРади інж. О. Бойдуник скликав нараду лідерів фракцій. УСП і СЗСУ — Селянська партія, посилаючися на рівноправність усіх їхніх депутатів, відмовилися брати участь в тій нараді. Ці дві партії відхилили також пропозицію голови ВО М. Лівицького зустрінутися з ним, вважаючи, що таке побачення було б розцінене як підпорядкування особі, яку вони не обирали на голову ВО і за політику якої вони не несуть відповідальности. В міжфракційній нараді 4-го травня майже всі члени урядових партій (ОУН, УНДС, УРДП) взяли участь. Чисельно були заступлені також соціялісти — Н. Феденко, С. Довган, І. Лучишин, від Селянської партії — В. Доленко, Ю. Семенко. Голова У.Н. Ради поставив на обговорення пляни праці органів ДЦ УНР, до якого він включив питання консолідації на базі УНРади партій або щонайменше координацію діяльности в зовнішньополітичній площині, видання чужинецькими мовами праць про українську проблему, створення на зразок Англо - Українського товариства, до якого входять 12 членів парляменту Великої Британії, чужинецько-українських товариств, скликання Світового Конґресу Українців, вироблення, спільної з опозиційними до ВО партіями УНРади лінії супроти Ліґи визволення народів СССР, що незабаром матиме свою річну конференцію, уконституювання комісій УНРади та ряд інших. Оживлена дискусія виявила велике розходження між представниками різних партій щодо оцінки праці Виконного Органу.

П. К-ок

За один фронт поневолених

Мюнхен (лв). — 6-го травня святкувала тут румунська громада Мюнхену свою національну річницю — проголошення самостійности Румунії (10 травня 1877 р.). У святі взяли участь також представники інших національних груп, які так само, як румунський доповідач, д-р Еміліян, у своїх промовах закликали політичні еміґрації східньо-европейських народів об'єднатися для спільної боротьби проти російського імперіялізму.

Українка доповідає перед німцями

Мюнхен (лв). — У перших днях травня розпочала українська політична діячка і журналістка Слава Стецько свою чергову кільканадцятиденну поїздку по різних містах Гессії та Долішньої Саксонії. Вона виголошує кожного дня в іншому місті доповіді для німецьких слухачів про проблеми Східньої Европи та України зокрема.

І. Ю. Роборецький іменований на суддю

адв. І. Ю Роборецький

Міністер юстиції Канади Дейві Фултон іменував 17-го квітня на суддю королівського радника Івана Юрія Роборецького з Торонта. Це є черговий успіх української спільноти в Канаді, яким ми щиро радіємо і бажаємо новоіменованому судді якнайкращих успіхів.

І. Ю. Роборецький народився 12 квітня 1918 р. у столиці української Канади Вінніпеґу. Там закінчив свої правничі студії і Рідну Школу. В часі студій був визначним студентом і здобув стипендії. В 1945 р. був прийнятий до адвокатської палати у Вінніпеґу, а в наступному році 1946 р. в Торонті, де успішно діяв як адвокат у справах цивільних і карних, як також заступав американські фірми компанії перед канадійськими судами. 1-го січня 1960 р. був іменований на королівського радника.

Крім правничої кар'єри суддя І. Ю. Роборецький був активним членом парохії св. Йосафата в Торонті, головою Відділу КУК і брав участь у житті українських професіоналістів.

Його брат, Преосв. Кир Андрей є єпископом Саскачеванської Епархії в Саскатуні. Він має ще дві сестри, одна учителька Анна, замужня за д-ром Миколою Капустою, який як медичний офіцер Канадійської Армії в Европі — багато помагав українським скитальцям, що опинилися в таборах УНРРА в Британській Зоні Німеччини. Друга сестра Марія замужня за п. Степаном Бабиним.

Суддя І. Ю. Роборецький буде діяти в окрузі Тандер Бей з осідком в Порт Артурі.

Торонто активізується

(Торонто — Ю. Т.) — Заходами Українського Технічного Т-ва в Канаді, Відділ Торонто, влаштовано в неділю 8-го квітня „Дискусійну лаву" на тему: „Проблема визволення поневолених Москвою народів". Ця чисто політичного характеру імпреза відбулася в залі УНО, вул.297 Коледж. Відкриття — інж. М. Тимцьо, голова Відділу УТТК; модератор — д-р Л. Линч, професор філософії Торонтського університету, який теж представив поодиноких членів Лави. Доповіді виголосили: ред. М. Сосновський: Історія московського імперіялізму; інж. М. Приходько: Визвольна боротьба поневолених народів і становище Заходу; Е. И. Коллинґвуд Рід — радіовий коментатор: Поневолені народи — потенціяльні союзники Заходу; А. Малоні, королівський радник, посол до Федерального Парляменту: Роля Канади у визвольній боротьбі поневолених народів. Дискусія Лави — під проводом д-ра Л. Линча.

Належить висловити велике признання проводові УТТК, зокрема інж. М. Тимцьові за зорганізування і переведення тої імпрези, яка в цілому відповідала високому стилеві та характерові, в рямцях якого слід вести такі дискусії.

Гімнастична заля УНО була вщерть виповнена слухачами; були теж представники інших поневолених червоною Москвою народів. З резюме проф. Л. Линча, який проводив дискусією та відчитував на письмі й з підписом поодинокі питання, найважливіша основна справа: українці знають найкраще історію свого народу, тому вони (як теж і представники інших етнічних груп, яких батьківщина під Москвою) повинні брати живу участь у політичному житті краю свого поселення, в цьому випадку Канади, реаґувати в пресі, в радіо на неправильності, коментувати та історично - обґрунтовано давати вияснення, спростовання до англомовної преси й в тому дусі інформувати вірними матеріялами канадійських чи американських читачів.

Перша українська публічна збірка в Торонті

(Торонто — Ю. Т.) — Відома з своєї на широку мету закросної діяльности Управа Фонду Допомоги Українців Канади в Торонті одержала дозвіл на переведення публічної збірки (т. зв. Теґ-дей) в метрополітальному Торонто в суботу 7-го квітня на допомогу хворим, нездібним до праці та іншим потребуючим. Цю збірку переведено під кличем: „Писанка для безпомічних". Оце вперше в історії міста Торонта зароїлися вулиці, перехрестя та зупинки збірщиками, здебільша українською молоддю з Пласту, СУМА та інших молодечих організацій з кошичками, повними на твердому папері надрукованими українськими писанками (оформлення М. Левицького), що з усмішкою вітали прохожих, припинали їм писанку і дякували за пожертву.

Вправді Комітет для переведення збірки під проводом інж. Охримовича та інших мав багато клопотів, одначе зорганізоване українство громадно з'явилося на означені стійки та, хоч до полудня падав дощ, проте переведо збірку з великим моральним і зокрема матеріяльним осягом.

Загальні Збори „Зарева" у Філядельфії

31-го березня відбулися Річні Загальні Збори УАТ-ва „Зарево" осередок ім. Олега Ольжича у Філядельфії, на яких обговорено звіти уступаючої управи, вибрано новий провід та намічено пляни діяльности на перших три місяці.

Збори відкрив голова Богдан Гасюк. Вибрано президію, в склад якої увійшли: Олександер Лужницький — предсідник та Володимира Гнатюк і Віра Татунчак — секретарі.

Після відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів слідували звіти уступаючої управи, запити і дискусія. На пропозицію голови Контрольної Комісії, Любомира Люби, уділено одноголосно абсолюторію уступаючій управі.

Нову управу вибрано в складі: Богдан Гасюк — голова, Марко Царинник — містоголова, Володимира Гнатюк — секретар; Зірка Шеверик — скарбник; Авра Середа — пресовий референт; Віра Патучак — імпрез. референт; Андрій Масюк — фінанс. референт; Лев Домбчевський — організ. референт; Анна Гасюк — бібліотекар; Ярослав Добровольський — представник видавничої спілки „Зарево"; Контрольна Комісія: Любомир Люба, Роман Жилавий і Трувор Кузьмович; Товариський Суд: Осип Врублівський, Іван Штром і Олеґ Мазур.

Доповіді виголосили: Павло Дорожинський: „Український націоналізм і його основні завдання" і Володимир Процик: „Основні цілі „Зарева".

Під час Загальних Зборів також вибрано нову управу Драматичного Гуртка при „Зареві", під режисерством п-ні Ніни Лужницької, в склад якої увійшли: Андрій Масюк — голова, Ярослав Добровольський — містоголова, Зеня Сохор — секретар, Володимира Гнатюк, Омелян Лукасевич і Юрій Гнатюк — вільні члени.

Під кінець зборів голова намітив плян праці:

1. Виставлення п'єси „Кальнишевський" — 12-го травня, на закінчення трирічного навчання української літератури на Пенсилвенійському університеті.
2. Академія в честь Олега Ольжича — в другій половині червня.
3. Виступи з п'єсами: „Територіяльне непорозуміння" і „Куди вітер віє" — в Честері, Аллентавні і Балтіморі.
4. Академічні вечорі.
5. Студійні Дні.
6. Створення бібліотеки.

Минулий рік діяльности філядельфійської клітини „Зарево", під проводом Богдана Гасюка, може похвалитись справжнім успіхом.

А. С.

Приклад гідний наслідування

Вістка про смерть сл. п. д-ра Никифора Гірняка блискавкою пронеслась по всій американській землі та широким відгомоном відбилась по всіх більших чи менших українських скупченнях. З жалем прийняли цю вістку дітройтські тернополяни, для яких ім'я Покійного було найбільше відоме. З Тернополем зв'язана вся Його громадська діяльність. Там Він проявив себе не лише як добрий і досвідчений організатор, але також як визначний рідношкільний діяч і педагог, а передусім як виховник і опікун пластової молоді в школі і поза школою.

Щоб гідно та заслужено увіковічнити пам'ять Покійного, зібралися поселені в Дітройті тернополяни, бувші Його знайомі, приятелі та товариші по фаху, передусім колишні Його учні та учениці, пластуни та пластунки і створили Жалібний Комітет, який очолив проф. П. Гайда. З ініціятиви колишніх Його учениць, а це п-і Богданни Брикович (зам. Гривнак) і п-і Оксани Брикович (зам. Середюк) проведено між тернополянами грошову збірку, яка у висліді дала суму дол. 125. Суму цю вирішено вислати повністю до Централі НТШ в Сарселі і замість квітів на могилу Покійного, розділити її по половині для потребуючих науковців і на викінчення української Енциклопедії.

П. Г.

З життя української громади в Міннеаполісі — Сент-Пол, Мінн.

Пожвавлення світових подій стає підштовхом до пожвавлення роботи і в українських організаціях Твин - Сіті. На цьому терені існує біля двадцяти різних організацій, враховуючи й церковні, українські організації. Провід кожної організації хоче щось зробити і притягнути громадянство до цього. Академії, імпрези вистави можливі лише в суботу і неділю, але, на превеликий жаль, субот і неділь вже не вистачає.

Жіноча організація — 16-ий Відділ Союзу Українок Америки, співпрацює з усіма організаціями в Міннеаполісі й Сент-Полі, і своєю толерантністю придбала багато прихильників. Одною з цікавих імпрез вже цього року був Літературний Вечір, присвячений Т. Шевченкові. Вечір відбувся 24-го березня в „Марґарет Беррі Гавз". Він був цікавий тим, що на ньому були подані твори інших письменників і поетів, присвячені Кобзареві України. Голова Відділу п-і інж. Валентина Єрмоленко, відкриваючи цей вечір, просила понад п'ятдесят присутніх вшанувати мовчанкою пам'ять щойно померлого всіма шанованого проф. Віктора Доманицького,. Початком вечора була мандрівка в „Нездійснені мрії Поета" виголошена п-і Єрмоленко. Далі читалися поезії: „Українська мова" В. Самійленка — Іриною Корсунь; „Кобзареві" Ліни Костенко — Катериною Гуцал; „Кобзареві" М. Дербуша і „Дари Муз" Надії Лан — проф. О. Костюк; „До Шевченка" — читала сама авторка.

Уривки з оповідань „Дві краси" — Людмили Коваленко, читав мґр. Мирослава Петришак; „Наречена" Юрія Яновського — К. Гуцал; „Біла ніч" Людмили Коваленко — В. Єрмоленко. Сольоспіви у виконанні Зої Семенець; „Стрічечка до стрічечки", муз. М. Лисенка; „Нагадай бандуро" — слова Калюжної, муз. Г. Китастого. Дует — у виконанні пань Зої Семенець і Кіри Цареградської: „Пливе човен", муз. М. Лисенка. Музичний супровід був в руках п-і Кіри Цареградської.

31-го березня Т-во Сприяння УНРаді (голова Олександер Мельниченко) влаштувало чайний вечір, який мав родинну атмосферу. О. Мельниченко поінформував про завдання, які стоять перед членами Т-ва, і прочитав кілька листів від високих достойників з Білого Дому. Інж. Марко П. Менжеґа в досить цікавий спосіб подав статистичні дані про стан сільсько - господарського розвитку в СССР в порівнянні з Америкою, докладно аналізуючи подані цифрові матеріяли. Було багато запитань. Такими доповідями бажано інформувати ширший загал української громади в Твин - Сіті. В художній частині були: сольопіяно панни Неді Прокопів і сольоспів Олександра Мартиненка. Піяносупровід п-і Зої Мельниченко. Приготовлені панями смачні печива до чаю і кави сприяли витворенню доброго настрою.

Наталія Кобець

„Самопоміч" в Нюарку, Н. Дж.

10-го березня відбулися Загальні Збори Організації „Самопоміч", Відділ в Нюарку. На збори із Головної Управи прибув її голова п. Юліян Ревай. По переведенні вступних формальностей, по зложенні звітів уступаючої Управи та Контрольної Комісії була дискусія над звітами.

Номінаційна Комісія, в склад якої входили Ярослава Олесницька, дир. Т. Гелемей та Віктор Сигалів, застановлялася над листою кандидатів до нової управи.

По уділенні абсолюторії уступаючій управі, на внесення Номінаційної Комісії вибрано до нової управи пп. Володимира Вемка, д-ра Михайла Гоя, проф. Богдана Стефановича, Ярославу Олесницьку, Ольгу Хруцьку, Івана Кульчицького, Василя Кузика, Василя Воробця, Івана Пушкара і Віктора Сигалова. До Контрольної Комісії — проф. д-ра Осипа Андрушкова, мґра Богдана і д-ра Петра Богданського. До Громадського Суду д-ра Володимира Гелецінського, д-ра Осипа Утриска і мґра Івана Оверка.

Відбулася нарада в справі будови „Народного Дому" в Нюарку. Досі українська спільнота користувалася домом „Української Централі" при вул. Віллям 180. Внаслідок перебудови частини міста, в найближчій будучині дім „Української Централі" перебере управа міста, а українська спільнота не буде мати дому з залею та приміщеннями для товариств та установ. Майже всі приявні громадяни на зборах забирали в тій справі голос, м. ін., проф. д-р Андрушків, д-р О. Утриско, Я. Олесницька, д-р І. Ярош, І. Гудзовський, д-р М. Гой, проф. Д. Горняткевич, Петро Янів, д-р Карапінка й інші. Дискусія була речева і жива.

На внесення д-ра Івана Яроша збори однодушно винесли слідуючу постанову:

1. Збори стверджують, що справа закупна площі і будови „Народного Дому" в Нюарку є не тільки пекучою, але й конечною.

2. Тому збори уповноважують і зобов'язують нововибрану Управу О.У.А. „Самопомочі":

а) Звернутися письменно до Управ „Центрального Комітету" УККА і „Громадського Комітету" в Нюарку з пропозицією скликання обома комітетами спільної наради з представників усіх українських товариств в справі будови „Народного Дому".

б) Якщо б згадані комітети наради не скликали, або нарада з яких - небудь причин не вирішила справи, тоді Управа „Самопомочі" має перебрати ініціятиву в свої руки.

Д-р Іван Ярош і в імені своєї дружини д-р Александри Ярош декларував на будову „Н. Д." суму дол. 500. Половину з тієї суми складає в готівці на конто будови „Н. Д." в кредитівці „Самопоміч", другу зложить, коли розпічнеться будова.

Д-р І. Ярош закликає всіх місцевих лікарів, інженерів, промисловців, купців, всі українські товариства та установи та загал українських громадян в Нюарку піти його слідами та декларувати на будову „Н. Д." відповідні суми, щоб Нюарк мав, як сусідні громади, свій власний та репрезентативний Український Народний Дім.

Постанову і патріотичну заяву д-ра Івана Яроша прийняли зібрані гучними оплесками.

Зібрані члени довго по закінченні зборів обговорювали цю справу.

Предсідник зборів подякував учасникам за участь в нарадах, побажав новообраній управі успіхів та закінчив збори.

Зборами провадив д-р Ілля Карапінка, секретарював мґр Богдан Шараневич.

Володимир Вемко

Академія у 70-річчя народин Митрополита Йосифа Сліпого у Сиракюзах, Н. Й.

Численна публіка нашої громади виповнила по береги залю УНДому 25-го березня ц.р., щоб хоч на короткий час злучитися з думками із осиротілою палатою св. Юра у Львові, а звідтам полинути ген далеко в тюремні камери й віддати поклін і виявити синівську відданість страдникові-мученикові Митрополитові Кир Йосифові Сліпому в 70-річчя тернистого життя. І цей один момент злуки виповнила святочна академія в Його честь, яку старанно підготовив Комітет, спеціяльно вибраний до цієї цілі. Академія розпочалася відспіванням американського національного гимну. Церковний хор, під диригентурою п. Мирона Яворського відспівав три пісні: „Отче Наш", музика А. Кошиця; „Хваліте Господа", муз. А. Кошиця і „Живи Україно", муз. М. Гайворонського. Виконання усіх пісень було бездоганне.

Святочний реферат українською мовою виголосив о. Василь Осташ, парох Обурн. Доповідь була добре опрацьована й гарно виголошена.

Доповідач англійською мовою Василь Лукачик накреслив життєвий шлях Великого Митрополита і його заслуги для нашої Церкви і народу, й зупинився над тим, як у вільному світі своїми вчинками і дією можемо наближитися до Кир Йосифа — й виконати тут хоч частинно те, за що він терпить.

Відомий соліст-співак п. Зенон Мягкий своїм приємним баритоном заволодів серцями публики, виконуючи: „Пісне моя", муз Д. Січинського й „Подражанія XI Псальму" — муз. В. Безкоровайного. Фортепіяновий супровід був в руках п. Ольги Круль.

Добре запрезентував себе хор „Сурма" під диригентурою п. Зенона Мягкого, виконуючи три пісні: „Услиши Господи" — Лаврівського, „Прометей" — К. Стеценка й „Кант про Почаївську Божу Матір". Публіка нагородила виступ хору рясними оплесками. З деклямацією „Псальмів Давидових" Т. Шевченка виступив Д. Лозинський. Не залишилася позаду наша молодь і шкільна дітвора, складаючи китицю квітів своїх молодих сердець дорогому Митрополитові. Юначки Пласту і СУМА зі зворушенням і повагою, збірно віддеклямували „У храмі Юра", а діти парохіяльної школи відтворили сценку „Під портретом Митрополита". Із окремою деклямацією „Митрополитові-Страдальникові" виступив учень Марко Середович, який деклямував добре. Оформлення сцени, що ним занялася п. І. Рубич, було зразкове.

Свято звеличав своєю приявністю Кир Йосиф Шмондюк, якого при вході на залю вітав голова УНДому п. Іван Пігуляк, а шкільні діти вручили китицю рож. Владика, після закінчення Академії, виголосив промову, в якій кинув жмут цінних думок. Головна думка слова Владики була, щоб не обмежуватися тільки у великих справах академіями чи доповідями, але думати про майбутнє будуванням пам'ятників. Таким тривалим пам'ятним чином буде відповідний місійний фонд, який Митрополитові-Страдникові буде потрібний у розбудові нашої Церкви у вільній Україні. Вібрана публіка сердечно й дуже тепло вітала Владику і була вдячна, що він загостив. Це були справді зворушливі хвилини для нашої громади.

Н. Н.

Небувала подія в Колчестері, Конн.

11-го березня залишається пам'ятним днем для української громади в Колчестері. Це день посвячення новозбудованого парохіяльного дому при українсько-католицькій парохії в Колчестері. Велич того свята в тому, що воно стало релігійно-національною маніфестацією. Місцева преса та сусідніх міст, як Норвич, Гартфорд, Ню Гейвен і Ню Лондон, а також радіовисильні в Ню Гейвен і Ню Лондону передавали оголошення і замітки про цей акт. В суботу напередодні посвячення цього дому сенатор з Вашингтону Дадд на руки місцевого о. пароха переслав телеграму з побажанням і ґратуляціями для місцевих парохіян. Багато українців зі згаданих міст, а також з Ню Врітену і Виллементику взяли активну участь в посвяченні.

Свято почалося Архиєрейською Службою Божою в 3-ій год. по пол., яку відправив Кир Йосиф Шмондюк із Стемфорду при асисті оо. декана Баландюка, Пеленського і Монастирського, діяконували оо. Манкусо й Мак. З латинського духовенства були монсіньйор Болдвин, Бляхарчук і Бялковський. Почесну сторожу творили Лицарі Колюмба з Норвичу. На Богослуженні був цілий ряд державних представників і міських репрезентантів. Під час Служби Божої співав церковний хор з Ню Гейвену з участю колчестерських співаків під досвідченим проводом п. С. Саворського. Проповідь виголосив Кир Йосиф.

На церковній відправі Владика Йосиф в асисті українського й латинського духовенства довершив акту посвячення резиденції, після чого почався бенкет. Промовцями на бенкеті були конґресмен Сіллі Бравн — республіканець і Френк Ковальський — демократ, майбутній кандидат на сенатора.

З визначніших гостей треба згадати стейтового сенатора Урбаніті, що прекрасно промовляв, та Рубу Когена — репрезентанта міста. Кир Йосиф висказав своє вдоволення, побачивши нашу маленьку, але піонерську, щиру та доброзичливу громаду, що не пожаліла труду й вільного часу, щоб збудувати парохіяльний дім.

Між промовами хор відспівав кілька релігійних пісень. До справного ходу бенкету причинився тостмайстер Йосиф Лисогір з Ню Йорку, головний предсідник Українського Народного Союзу, касир Українського Конґресового Комітету. Він, представляючи гостей і прелеґентів, завжди знайшов кілька влучних слів для кожного, часом з дозою гумору, які викликували признання на залі. Пан Лисогір нав'язав сьогоднішнє свято до 70-річчя народження Митрополита Кир Йосифа Сліпого, що неслушно вже 17 років карається в тайґах Сибіру, не хотячи виректися ідеалів Вселенської Церкви й національних.

Треба згадати місцевого пароха, о. Івана Мака, завдяки якому ми мали таке гарно зорганізоване свято, що надовго залишиться в пам'яті парохіян. Отець Мак у своїй промові й подяці згадав, що з тою датою покривається ще одно для нього велике свято, а саме 28-ма річниця його першої Служби Божої в родинному місті на Україні.

Свято закінчено співом Боже Великий Єдиний.

Богдан Марків

Короткі вістки

● Канадійський уряд встановив ціну свого доляра на 92.5 американського цента, але на біржі дають за одного американського доляра тільки 92.187 цента.

● Валеріян Зорін, голова совєтської делеґації на 17-членній міжнародній конференції розброєння у Женеві, під натиском західніх і невтральних делеґатів відкликав свою вимогу, щоб 1 червня перервати ту конференцію на 2 місяці та потім перенести її до Ню Йорку.

✝

Ділимося сумною вісткою з Приятелями та Знайомими, що дня 5-го травня 1962 року, нагло і несподівано, упокоїлася в Бозі, на 71-му році життя моя Невіджалувана
ДРУЖИНА і МАТИ
бл. п. Марія Маївна ГУПАЛО

Похороном зайнявся Walter B. Cooke, Inc. — 165 East Tremont Avenue, Bronx, N. Y. Заупокійна Служба Божа була відправлена у вівторок, 8-го травня 1962 р., в год. 10:00 ранку, в українській кат. церкві Покрови Матері Божої у Bronx, N. Y., а опісля тіло Покійної перевезено на St. Reymond's Cemetery, Bronx, N. Y.

Прибиті горем:
ІЛЛЯ — муж
ВАСИЛЬ — син
ІВАНКА — доня

✝

Повідомляємо всіх Рідних та Знайомих що дня 5-го травня 1962 року помер у Львові
о. Микола ЗЕМЛИНСЬКИЙ
бувший декан та нарох Яричева, та в'язень Воркути, проживши 64 роки.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
РОДИНА

В неділю, 20-го травня 1962 року
в год. 3:00 по пол.
на цвинтарі КАЛЬВАРІЯ
відбудеться
ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА
на гробі
св. п. ДМИТРА
ГАЛИЧИНА

Все Українське Громадянство та конвенційних Делегатів УНСоюзу до ласкавої участи запрошує
ДРУЖИНА

ДОЇЗД:
IRT Subway at 42nd Street to Flushing local train to 52nd Street Station (Lincoln Avenue). — Walk to Calvary Cemetery 1 block.

КОРОЛІВСЬКЕ ВІНЧАННЯ В АТЕНАХ

Грецький король Павло вкладає корони на голови своєї доньки княжни Софії й еспанського принца Хуана Карльоса після їх вінчання, що відбулося в грецькому православному соборі.

ПРО ГРОМАДСЬКУ ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРІВ

(Закінчення зі сторінки 2-ої)

українського лікарського руху на рідних землях і в країнах нового поселення. Ініціятором і головою Видавничої і Редакційної Комісії „Лікарського Альманаха" є д-р Тома Лапичак, з яким тісно співпрацюють д-р Р. Осінчук і д-р Р. Сочинський. Загал українських лікарів дуже прихильно прийняв проєкт видання цього альманаху і вможливив його реалізацію щедрими пожертвами. Лікарі Відділу Метрополії Ню Йорк досі пожертвували на цю ціль 1.800 долярів.

Головна Управа УЛТПА звертає особливу увагу на співпрацю з іншими українськими громадськими, науковими, релігійними та культурними установами і старається поширити й зміцнити зв'язок із громадянством на терені всіх Відділів УЛТПА з тою думкою, щоб українське громадянство знало, що зорганізовані українські лікарі — це не якась відокремлена група, замкнена в крузі власних професійних інтересів, але органічна частина всієї нашої спільноти. Перевантаженість професійною працею інколи не дозволяє українським лікарям повністю включитися в громадське життя. Свою особисту непричетність у діяльності громадських установ вони повинні компенсувати щедрими матеріяльними пожертвами для національних, культурних та добродійних установ.

УЛТПА вважає за свій дуже важливий обов'язок стояти на сторожі високих стандартів професійної і громадської етики українських лікарів на чужині, і з цією метою працює при Головній Управі окрема Комісія Професійної Етики, що її очолює д-р О. Оришкевич.

Зорганізовані українські лікарі не забувають про свої великі професійні обов'язки супроти українського громадянства, і на терені УЛТПА під теперішню пору розглядаються такі гостро актуальні проєкти, як творення українських домів для хронічно та невиліковно хворих і реконвалесцентів (так званих норсінґ гомс), а також домів для старих людей. Потреба таких інституцій — харитативно-громадського, а не комерційно - прибуткового типу — пекуча і невідкладна. Незавидна доля численних наших старих невиліковно - хворих і немічних людей, що тиняються по брудних псевдодобродійних закладах, що всіми забуті, у повній безнадійності доживають свої дні в занедбаних приватних приміщеннях — така до крайности болюча і трагічна, що справа організованої допомоги для тих інколи дуже заслужених для громади і колись активних піонерів старої і нової еміґрації повинна стати на порядку дня наших найважливіших громадських справ.

Українські лікарі, що ставлять цю прикру справу перед сумління громадської опінії не мають змоги розв'язати її власними силами, але вважають за свій професійний обов'язок своїм авторитетом впливом і престижем, а також і матеріяльними засобами, допомогти цю справу якнайскоріше розв'язати. Є реальні підстави думати, що спільним зусиллям українських лікарів і наших передових братських, союзових і церковних установ справу цю можна успішно і в короткому часі полагодити — тим більше, коли взяти до уваги, що навіть під сучасну пору ті хворі і немічні, про яких тут мова, в основному забезпечені більшою або меншою матеріяльною допомогою від держави чи повітових аґенцій суспільної опіки — а суть справи в тім, щоб пляново і організовано забезпечити їх необхідними засобами житлового і лікувального чи піклувального порядку, вирвати з трагічної атмосфери безнадійности і занедбання.

Хочеться вірити, що так Конвенція УНС, як і Четвертий Науковий З'їзд Українських Лікарів Америки й Канади, — які один по одному відбудуться у найближчому часі, — не поминуть у своїх ділових нарадах цієї наболілої справи, і що відповідні рішення обох цих З'їздів створять реальні підстави для практичної і швидкої розв'язки цієї невідкладної громадської справи.

До речі буде пригадати, що УЛТПА, на відміну від інших професійних організацій профспілкового типу, не постало з метою обороняти станові інтереси своїх членів. УЛТПА постало, існує і розвивається з ідейних спонук і завданням його є об'єднувати, організувати та активізувати українських лікарів на чужині для жертвенної праці на добро української національної спільноти.

Діяльність УЛТПА доказує, що українські лікарі за дванадцять років свого побуту в новому світі не тільки закріпили за собою повноцінне становище у лікарській професії, але й залишилися органічною частиною української еміґраційної спільноти, в житті якої поодиноко і організовано беруть і братимуть активну участь.

Зі спорту

ПОРАЗКА „ЛЕВІВ"

„Леви" — Марунс 0 : 1 (0:1)

Шикаґо, Ілл. — Минулорічний чемпіон Вищої Дивізії, Марунс, є тепер найліпшою футбольною дружиною Шикаґа, бо крім свого стандартного складу підсилилися такими зірками як Мурфі і Петрамалс, які перейшли до них від Словаків.

Марунс перемогли цього сезону Литовців 8:0 і Ганзу 4:0 й тому було б великою сенсацією, як щоб вони були програли до „Левів".

Марунс перемогли „Левів" з дуже скромним рахунком 1:0 й то завдяки судді, який признав їм ворота, стрілені в 20-ій хвилині з виразного спаленого. Суддя, спочатку відсвистав відсторонь, але коли на нього кинулися з кулаками кілька італійських змагунів, тоді він змінив своє рішення.

„Леви" виступили до цих змагань в свойому найсильнішому складі, включно з Олегом Караваном (військова відпустка). Це були змагання, повні скорости, драматизму й твердости. „Леви" не використали кількох дуже добрих позицій: Скороход в 13-ій хвилині не центрував м'яча до середини, Яворський в 27 хв. мав ідеальну позицію до стрілу з кількох метрів, але не стріляв, Вахір в 76-ій кв. прорвався через оборону, але оборонець його зфавлював ще перед карним полем, а таксамо Стахровський та Романенко не використали кількох нагод. „Леви" повинні були грати дефензивною системою, цебто трьома оборонцями й трьома помічниками за цілком „заткати" грізний напад Марунс, який впродовж 90-ох хвилин стріляв і лише завдяки знаменитій грі воротаря Кашуби і штопера Зелецького та помічника Кулата не стрілив „Левам" більше воріт.

У кападі найкраще грав капітан Стахровський; добре виповнили А. Бахір і А. Козій. Романенко був дещо повільний, а зокрема на лівому крилі краще було держати його в помочі.

Після останніх змагань „Леви" опинилися на четвертому місці Вищої Дивізії з одною виграною, одною програною і двома ремісами.

У передзмаганнях резерва „Левів" програла до резерви Марунс 0:3. Юнаки „Левів" зремісували з СК СУМА „Крила" 2:2. Ворота здобули Банах і Мілян. Доріст „Левів" програв до доросту СК СУМА „Крила" 0:1. Отже субота 5-го і неділя 6-го травня були чорними для футбольних дружин УАСТ „Леви".

Інші висліди: Вища Дивізія: Ганза — Іґелс 1 : 0. — Литовці — Фортуна 5:0.

Перша Дивізія — Південь: СК СУМА „Крила" — Ст. Джо, Мішіґен 4:1. — Ворота здобули Мирон Куляс 3 і Петрів 1.

Чвертьфінал Заходу за Національну Професійну Чашу ЗДА: Милвокі Баварієнс — Шикаґо Кікерс 3:1.

Чаша Юньйорів ЗДА: Півфінал Заходу: Ст. Луїс Шумахер — Шикаґо Рамс 6:0.

Петро Головатий

Українська хроніка

● **Українська Вільна Академія Наук у ЗДА** влаштовує в суботу 19 травня 1962 року о 7-ій год. веч., в залі будинку Академії Літературно - Вокальний Вечір в зв'язку з закриттям виставки спадщини Володимира Винниченка. У програмі: 1. актори Театру живого слова — О. Добровольська, Л. Крушельницька і І. Шуган читатимуть уривки з драм та прози В. Винниченка; 2. концерт молодих талантів: Тамара Маковська — драматичне сопрано (студія Клявдії Тарановоі) — Верді, Щтравс, Майборода: оперові арії та пісні. Мар'яна Шумилович — фортепіянове сольо (студія Вадима Кіпи). Мусорґський та власна композиція. Ігор Швець та Адріян Мегасюк — сольо на скрипці (студія Яро Мигасюка): Вівальді, Бах. Вступ за добровільними датками. Дохід з вечора призначається на сплату боргу за будинок Академії. — Керівництво Комісії.

Короткі вістки

● **В Курдистані**, себто в гористому обширі на півночі Іраку, іракські війська й поліція, користуючись поміччю від деяких слухняних владі курдів, намагаються окружити й схопити лідера курдів, що бориться за самостійність, або бодай автономію в межах Іраку, Муллаха Мустафу аль - Варзані.

● **Лет довкола землі другого американського астронавта**, командора Мелколма Скотта Карпентера, який мав відбутися 17-го травня, відкладено на два дні, і він має відбутися в суботу 19-го травня. Відкладення сталося тому, що виявилися недомагання в контрольній системі.

● **У Пакістані зростають антиамериканські настрої**, причому вони звертаються теж проти режиму президента Аюб Хана, який проводить проамериканську політику. Західні кореспонденти, які в останньому часі їздили по Пакістані, стверджують, що загальний настрій в Пакістані такий, що З'єдинені Держави фаворизують Індію, що її пакістанці вважають за найбільшого свого ворога - імперіялістa, який загарбав Кашмір і ніяк не хоче мирним способом поладнати цей спір з Пакістаном.

● **На Окінаві**, найбільшій американській базі в Японії, значно покращали економічні відносини. У цьому місяці відходить відтіль генерал Джан Дж. Ондрік, який впродовж 34-ох місяців був там американським адміністратором. Надалі, на бажання японців, тамошнім адміністратором буде цивільний, а не військовий американець. Ген. Ондрік увів там уперше установу державної суспільної опіки з забезпекою для безробітних японців.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 18-го травня 1962 р.

НЮЙОРК, Н. Й. — Перші реґулярні місячні збори 19-го Відд. УНС ім. Д. Галичина о год. 7-ій веч. в канцелярії адвоката Р. Олесницького, 100 2-га евеню. — П. Гой, секр.

СУБОТА, 19-го травня 1962 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — 397 Від. УНС прийматиме членські вкладки від год. 3 до 4.30. — О. Штогрин, секр.

ПАТЕРЗОН, Н. Дж. — Місячні збори Тов. Т. Шевченка, Відд. 64 о год. 7.30 веч., у хаті п. Вінярського. — Іван Бурний, секр.

НЮ ЙОРК, Н .Й. — Місячні Збори Т-ва „Запорізька Січ", Відд. 117, о год. 7-ій веч., в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів, при 33 Іст 7-ма вул. Вплачування чл. вкладок від год. 6-ої веч. — Р. Іваницький, секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва „Чорноморська Січ", Відд. 14, о год. 7.30 веч. — М. П. Отрок, секр.

ЧЕСТЕР, Па. — Місячні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 156, о год. 7.30. — В. Новак, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Побір вкладок Т-ва ім. Івана Франка, Відд. 83, о год. 3 по пол. в Укр. Горож. Клюбі при 847 Френклін вул. — Ст. Гаврищ, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Місячні Збори В-ва св. Юрія, Відд. 239, о год. 3-5, в домі Укр. Амер. Горожан при 849 14 Франклін. — Михайло Ковальчук, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. — Місячні Збори Т-ва Запорозька Січ, Від. 206, о г. 7-ій веч. в парохіяльній залі під ч. 74 Геррес евеню. — Е. Тепер, фін. секр.

ПАСЕЙК, Н. Дж. — Місячні Збори 42-го Відд. ім. Т. Шевченка о год. 8-ій веч., при 237 Говп евеню. Почавши від травня до 1-го жовтня збори Відділу відбуватимуться в суботи вечером. — В. Марущак, рек. секр.

НЕДІЛЯ, 20-го травня 1962 р.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва Запорізька Січ, Відд. 342 о год. 2-ій по пол. в шкільній кімнаті ч. 2 під церквою св. Димитрія. — Управа.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Звичайні Збори Т-ва ім. Івана Франка, Відд. 97 о год. 2-ій по пол., в церковній залі при 45-47 Гопе евеню. — М. Мельник, секр.

ШИКАГО, Ілл. — Місячні Збори Відд. 259 о год. 1-ій по пол. в церковній залі при 4952 С. Павліна вул. — Петро Трусяк, рек. секр.

БЕТЛЕГЕМ, Па. — Місячні Збори Б-ва св. Димитрія, Від. 288 о год. 11-ій рано, після Служби Божої в церковній залі. — Дмитро Мушастій, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Місячні Збори Б-ва св. Василія, Відд. 339, о год. 3-ій по пол. в домі Української Громади при 3322 Н. Лаврeнц вул. — С. Лупацій, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні Збори Б-ва св. Йосафата, Від. 217, о год. 2 по пол. в парохіяльній залі під ч. 305 Гудсон евеню. — В. Колданський, секр.

АСТОРІЯ, Л. Ай., Н. Й. — Місячні Збори Б-ва св. о. Николая, Відд. 5, о год. 2-ій по пол., в церковній залі. — І. Сидор, секр.

АКРОН Огайо. — Місячні Збори Б-ва Сош. Св. Духа, Відд. 295 о год. 1.30 по пол. в залі церковній при 1866 Бровн вул. — В. С. Пульк, секр.

БРІДЖПОРТ, Конн. — Місячні Збори Т-ва Українська Січ, Відд. 59, о год. 2-ій по пол. в УНДомі при вул. 500 Галет. — Управа.

ДІТРОЙТ, Миш. — Місячні Збори В-ва ім. св. о. Николая, Відд. 175, о год. 1 по пол. в залі УНДому при Мартін вул. — С. П. Крупка, секр.

ТАРЗАН, ч. 4839. Тарзан оповідає . . .

— Малощо не досконалий злочин, — пояснив Тарзан. — Після нашої „екзекуції" злочинці викрадися з села, щоб повідомити про трагедію . . .

— Звіт Джюн можна було б потвердити сотнею войовників . . . І хто міг би оспорювати втечу Джансона від горили . . .

— І як він наштовхнувся на жінку в джунґлях і врятував її від схоплення знахаром?